Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 229 (8969). • 1986 йил 2 декабрь • сешанба • Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА!

ИЛҒОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети Иваново, Владимир, Новгород ва Тюмень областларида оталиқ ёрдами бераётган қурилиш ташкилотлари коллективлари социалистик мусобақасининг 1986 йил III кварталидаги якунларини кўриб чиқдилар.

Қуйидаги ташкилотлар 1986 йил учинчи квартали якунларига кўра социалистик мусобақа ғолиблари деб топилди ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари билан мукофотланди:

Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қуриш ва фойдаланиш министрлигига қарашли «Узтюмендорстрой» трестининг 2-йўл-қурилиш бошқармаси;

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига қарашли «Узновгородводстрой» трестининг «Тошкент-4» махсус механизациялашган кўчма колоннаси.

ЙИЛНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ЯКУНЛАЙЛИК

ПЛАННИ БАЖАРДИЛАР

ОҲАНГАРОНДАГИ «Сантехлит» заводи ўтган йили халқ истеъмоли буюмлари тайёрлаш юзасидан ўтказилган республика социалистик мусобақасида ғолиб чиққан эди.

Байроқдор коллектив юксак мукофотдан руҳланиб съездлар йилида ҳам баракали ишламоқда. Коллектив йил бошида 3632 минг сўмлик кенг истеъмол буюмлари тайёрлаш мажбуриятини олган эди. Яқинда корхона коллективи катта зафар қучди. Сантехлитчилар ўтган даврда 3694 минг сўмлик халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқардилар. Йиллик планни муддатидан илгари уддалаган корхона коллективи савдо шохобчаларига асосан юқори сифатли маҳсулотлар жўнатди.

О. ХУШНАЗАРОВ.

•

ҒОЛИБ ЦЕХ

ЎЗБЕКИСТОН қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металлар комбинатининг ўнлаб илғор ишчилари ўн иккинчи беш йилликнинг биринчи йилига мўлжалланган шахсий планларини бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар. Яқинда 5-цехнинг Н. Черкашин, В. Иванов, Н. Коваленко, Л. Муслимова, В. Котов сингари пешқадамлари съездлар йили планини барвақт уддалаганликларини билдирдилар. Улар Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги байрами шарафига зиммаларига оширилган мажбуриятлар олиб меҳнат қилишмоқда.

Умуман корхонанинг 5-цех коллективи ноябрь ойи якунига кўра цехлараро социалистик мусобақада ғолиб деб топилди. Цех ишчилари ойлик планни белгиланганидан уч кун илгари бажариб, ишлаб чиқарган маҳсулотларининг 97 процентини биринчи тақдим этишдаёқ топширишга эришдилар. Улар йиллик планни ҳам барвақт уддалашга ҳаракат қилиб, барча резерв ва имкониятларни ишга солмоқдалар.

ЛЮДМИЛА Клименкони Оққўрғон тўқимачилик-галантерея фабрикасида кўпчилик яхши танийди Л. Клименко бош бўлган 3-цех коллективи социалистик мусобақанинг доимо олдинги сафларида боради. Бу меҳнат муваффақиятида албатта, коллектив раҳбарининг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Ишбошининг меҳнатлари — ўн иккинчи беш йилликда эришган катта зафарлари партия — ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланди. Онахон Халқлар дўстлиги орденига сазовор бўлди. Суратда ана шу мукофотни топшириш маросими.

Х. Аввалов фотоси.

ОЛМАЛИҚ кон-металлургия комбинатида локомотив депо қурилиши жадал олиб борилаяпти. Уни 344-механизациялашган кўчма колонна бунёдкорлари бунёд этишмоқда. Шу кунларда қурилиш объектида сўнгги пардозлаш ишлари амалга оширилаяпти. Суратда (чапдан ўнгга) кўчма колонна партия ташкилоти секретари Абдуғофир Абдуғаниев, бригадир Николай Ан ва бошлиқ ўринбосари Виктор Курочкинлар навбатдаги иш режаларини белгилаб олмоқдалар.

С. Величкин фотоси.

БАРЧА МАҲСУЛОТГА «АЪЛО» БАҲО

Т. Новикова бошчилигидаги комсомол-ёшлар бригадаси ўн биринчи беш йиллик биринчи йилининг топшириғини муддатидан илгари бажарди. Коллектив Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида ВЛКСМнинг XX съездига бағишланган зарбдор меҳнат вахтаси ўтказиш ташаббускори бўлди. Контролёрлар бригада тайёрлаган бутун маҳсулотга «аъло» баҳо қўйдилар. Ёш тикувчилар 20 ҳафта мобайнида маҳсулот ишлаб чиқариш анча кўпайишига, меҳнат унумдорлигини оширишга эришиш ниятидадирлар. Бригада комсомол анжуманига бағишланган тадбирлар планига уруш ва меҳнат ветеранлари билан учрашувларни, ёшлар кечаларини ташкил этишни киритди. Бу ташаббус бирлашманинг бошқа ёшлар коллективларида кенг кўламда қўллаб-қувватланмоқда.

(ЎзТАГ).

ТРАКТОРЧИЛАР МУСОБАҚАСИ

КОММУНИСТИК. Усмон Юсупов номли совхоз деҳқонлари бу йил картошка, сабзавот етиштириш ва тайёрлашда анча орқада қолдилар. Бунинг сабаблари таҳлил қилиб чиқилди. Ўтган йил кузда кўпгина майдонлар ҳайдалмасдан қолиб кетганлиги, баҳорда ер тайёрлаш ишлари сифатли ўтказилмаганлиги туфайли гектарлар тўлиқ бўлмади. Кўчатларнинг ривожи анча орқада қолди. Натижада мўлжалдаги ҳосил етиштирилмади.

Совхоз меҳнаткашлари бу сабоқлардан тўғри хулоса чиқариб олмоқдалар. Улар асосий диққат-эътиборни кузги-қишки ишларни ўз вақтида ва сифатли ўтказишга қаратдилар. Экиндан бўшаган майдонлар пешма-пеш шудгор қилинди. Мавжуд 10 та ҳайдов трактори билан кунига 65—70 гектар ер ҳайдалмоқда. Бу ишларда Обид Махатов, Неъмат Усмонқулов, ака-ука Раим ва Минали Шоховлар алоҳида жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Совхоз бўйича 1143 гектар ер ҳайдалиши керак. Бу муҳим иш эрта-индин ниҳоясига етказилади.

Д. АНОРБОЕВ.

ҲОСИЛ ЗАМИНИ

ЧИНОЗ районидаги «Партия XXIV съезди» совхози деҳқонлари бу йил пахтадан ҳар йилдагидан кўра баракали хирмон уйдилар. Бунга ўтган йил кузда ерларни ўз вақтида шудгорлаб, ёз давомида экинлар парваришини агротехника тадбирлари асосида маромида ўтказганликлари туфайли эришдилар.

Шунинг учун ҳам бу йил ютуқларни янада мустаҳкамлашга барвақт киришдилар. Дала ишлари конвейер усулида ташкил этилди. 850 гектар майдонда ер ҳайдаш ишлари икки сменада олиб борилди.

Бу ишда совхознинг Б. Ёрқулов, Н. Аҳмедов, М. Исканов ва Э. Иброҳимов ўртоқлар бошлиқ бригадалари деҳқонлари пешқадамлик қилдилар. Улар йиғим-терим давридагидек ишни уюшқоқлик билан ташкил этиб, шудгорлашнинг барвақт тугалланишига муносиб ҳисса қўшдилар. Совхозда 15 тадан ортиқ ҳайдов тракторлари кечаси-ю кундузи ишлаб турди.

Айни кунларда далаларга маҳаллий ўғит ташиб чиқариш қизғин бормоқда.

Т. ИМОМОВ.

ДЕҲҚОН БЎЛСАНГ ШУДГОР ҚИЛ!

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ШУДГОРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1 ДЕКАБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ (планга нисбатан процент ҳисобида)

Оржоникидзе	100,0
Ўрта Чирчиқ	100,0
Чиноз	98,5
Тошкент	97,9
Коммунистик	97,5
Пискент	97,4
Бўстонлиқ	95,5
Калинин	91,5
Янгийўл	86,1
Бекобод	85,3
Ғалаба	79,8
Оққўрғон	79,3
Паркент	68,4
Оҳангарон	67,0
Бўка	64,7
Область бўйича:	84,8

КАСБ ТАНЛАШ — ЗАМОН ТАЛАБИ

Умумий таълим мактаблари, мактаблараро ўқув ишлаб чиқариш комбинатлари ва улар база корхоналарининг биргаликдаги фаолиятини янада такомиллаштириш масалалари 1 декабрь куни Тошкентда очилган республика семинар-кенгаши қатнашчиларининг диққат марказида бўлди. Семинар-кенгаш ишида халқ маорифи ходимлари, базавий корхона раҳбарлари иштирок этдилар.

Ўзбекистон ССР Маориф министри О. С. Аббосова докладида ва нутқларда айтилдики, умумий таълим ва ҳунар-мактабини ислоҳ қилиш тўғрисидаги қарор қабул қилинган кундан бери ўтган уч йил мобайнида республикада 6 мингга яқин саноат корхоналари, колхозлар ва совхозлар ўқув юртларининг база корхоналари бўлиб қолди. Ўқувчиларнинг 70 процентдан кўпи қишлоқ жойларда шуғулланаётганлигига қарамай, Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети уларнинг меҳнат таълимини ташкил этишда ҳозирга қадар муҳим ўзгаришлар киритгани йўқ. Саноатда ҳам, қишлоқ хўжалигида ҳам ҳунар танлаш борасидаги асосий иш фақат юқори синф ўқувчилари орасидагина ўтказилиб, биринчи — саккизинчи синф ўқувчиларига тегишли эътибор берилмаяпти.

Ҳунар-техника таълими бўлажак ўринбосарларни тайёрлашда катта роль ўйнайди, дейишди нотиқлар. Аммо кўпгина ҳунар-техника билим юртларининг педагоглари ва мастерлари янги шароитларда ишлашга тайёр эмас, методик ишламалари йўқ. Т. Н. Қориниёзов номидаги Ўзбекистон педагогика фанлари илмий-тадқиқот институти бунга етарли эътибор бермаяпти. Институт ўқувчиларни мактаб ислоҳоти асосида меҳнатга ва ҳунарга тайёрлаш борасида ҳанузгача ягона методлар ва тавсияларни ишлаб чиққан эмас.

Семинар-кенгашда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

ЮГОСЛАВИЯ ХАЛҚИНИНГ БАЙРАМИ ШАРАФИГА

ЮГОСЛАВИЯ Социалистик Федератив Республикасининг миллий байрами — Республика кунини бутун Совет халқи билан бирга Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам кенг миқёсда нишонладилар. Шонли сана шарафига 1 декабрда Тошкент жамоатчилиги вакилларининг йиғилиши ўтказилди. Йиғилишда Македония Социалистик Республикаси мажлисининг Тошкентга келган делегациясининг аъзолари қатнашдилар.

Нотиқлар ЮСФР билан СССР ўртасидаги анъанавий бўлиб қолган ва фашизмга қарши биргаликдаги курашда чиниққан дўстликни мустаҳкамлашга ҳозирги вақтда Ўзбекистон меҳнаткашлари салмоқли ҳисса қўшаётганликларини таъкидладилар. Улар Совет — Югославия ҳамкорлиги иккала мамлакатнинг манфаатлари, тинчлик ва тараққиёт ишининг манфаатлари йўлида бундан буён ҳам кенгайиб бораверишли учун ҳамма ишни қилаверадилар.

(ЎзТАГ).

ОДАМЛАРНИНГ ҲАЁТИ ВА СОҒЛИҒИ МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

1 декабрь куни Тошкентда «Аҳоли соғлиғини ва атроф-муҳитни химиявий моддаларнинг зарарли таъсиридан муҳофаза қилиш» халқаро лойиҳаси доирасида медицина ходимларининг кенгаши иш бошлади. Бу кенгаш БМТнинг атроф-муҳит программаси, соғлиқни сақлаш умумжаҳон ташкилоти ҳамда СССР фан ва техника давлат комитети ўртасидаги аҳдлашувга мувофиқ ўтказилмоқда.

Австралия, Буюк Британия, Ҳиндистон, Италия, Канада, СССР ва АҚШ мутахассислари пирролизид алколоидлар, яъни зарари кўпроқ бўлган табиий бирикмаларнинг хусусиятини ўрганиш бўйича жаҳонда тўпланган тажрибани умумлаштирадилар. Бу пирролизид алколоидлар қуруқ иссиқ иқлим шароитида маданий ўсимликлар билан биргаликда ўсадиган айрим бегона ўтлар таркибида бўлади. Уларнинг озиқ-овқатга тушиб қолиши жуда кўп одамларнинг оғир заҳарланишига олиб келадики, бу ҳозир ривожланаётган мамлакатларда кўпинча эпидемия характерида бўлгани учун ҳам алоҳида хавф туғдирмоқда.

Совет шифокорларининг фаол иштирокида бутун жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг махсус ҳужжати лойиҳаси тайёрлаб қўйилди, бу ҳужжатда заҳарланишларнинг олдини олиш юзасидан конкрет тавсиялар берилган. Бу лойиҳа кенгашда муҳокама қилиниб, тасдиқланганидан кейин ҳужжат ана шундай касалликлар кишиларга хавф туғдираётган барча мамлакатларга юборилади.

(ЎзТАГ).

ЧАҚҚОН ИШЛАШ, АММО ЯНГЛИШМАСЛИК КЕРАК

(«Правда»нинг рейд бригадаси Ўзбекистон фермаларида)

Кейинги пайтларда Тошкент районидаги Карл Маркс номли колхозга меҳмонлар серқатнов бўлиб қолишди. Уларни ...маҳаллий ферма ўзига тортаяпти. Бу ерда қорамол сақланадиган шинам бинолар, юксак даражада механизациялашган озуқа цехи, ажойиб чорвадорлар уйи бор.

— Меҳмонларни қувонч билан кутиб олаяпмиз, тажрибаларимизни ўртоқлашмоқдамиз, — дейди колхоз раиси Р. Акбаров. — Бироқ, ишни ҳам эсдан чиқараётганимиз йўқ. Қиш эшик қоқмоқда, маълумки бу фаслнинг талаби қаттиқ бўлади. Энг аввало етарли миқдорда ем-хашак жамғардик — ҳар бош шартли молга 24 центнердан озуқа бирлиги тўғри келади. Рационда беда пичани, силос, илдизмевалар, сенаж, ўт уни, экин пояси, сомон бор. Кунига ҳар сигирдан 11,7 килограммдан — ўтган йилдагига қараганда икки килограмм кўп сут соғиб олмоқдамиз. Умуман ўн ойда соғиб олинган сут ўртача 3.175 килограммга тўғри келди. Илғор сигирсоғарлардан М. Ҳожиева ва Н. Абдувалиева эса ўз йиллик мажбуриятларини ҳозирдаёқ ортиғи билан бажариб қўйдилар.

Таъкидлаб ўтмоқчимиз, бу колхоз чорвадорлари учун ҳеч ким алоҳида шарт-шароит яратиб бергани йўқ. Ўзлари резервларни қидириб топишди. Масалан, темир-терсак тўплаб топширишди. Эвазига ҳисобдан чиқарилган қувурлардан олиб пичан сақланадиган бостирмалар қуришди. Маблағ иқтисод қилиб қолинди. Бригада пудрати, маҳсулот етиштиришнинг поток-цех усулини жорий этишдан ҳам кўп наф кўрилди. Колхозда чорвачилик аллақачонлар фойда келтирадиган тармоққа айланган.

Афсуски, ҳамма жойда ҳам аҳвол шундай эмас. Кўпчилик колхозлар, совхозлар ҳамон эскичасига ишламоқдалар, харажатлар, кўрилаётган зарарларни ҳисоб-китоб қилишмаяпти. Айтайлик, 500 га яқин хўжалик ҳозирги пайтда ўша озуқа цехларига эга эмас. Қорақалпоғистон АССР, Тошкент, Сирдарё областлари хўжаликлари улар билан айниқса ёмон таъминланган. Демак, ана шу жойларда пичан, сенажнинг асосий қисми молларга олдиндан тайёрланмасдан туриб берилади. Шундай бўлганидан кейин ем-хашакни тежаб бўладими? Шундай экан, ўтган йили ҳар центнер сут етиштиришга пландаги 1,6 центнер ўрнига икки центнердан ортиқроқ озуқа бирлиги сарфлангани бежиз эмас. Қорақалпоғистонда эса бу кўрсаткич яна ҳам катта.

Силос, сенаж, илдизмевалар сақланадиган омборлар ҳам етишмайди. Тўғри, бу йил республика Агросаноат давлат комитети чорвачиликнинг моддий-техника базасини яхшилашга киришгандай бўлди. Бироқ иш охиригача етказилмади. Силос ва сенаж иншоотларини фойдаланишга топшириш бўйича тўққиз ойлик план бор-йўғи 40 процент бажарилди.

— Туб ўзгариш ясашимизга ҳали анча бор, — дейди Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретари В. Антонов. — Аммо иш жойидан қўзғалди дейиш мумкин. Ҳар бир хўжалик эҳтиёжлари аниқлаб чиқилди. Шу йилдан бошлаб озуқа ҳовлилари қурилишининг уч йиллик программасини амалга оширмоқдамиз. Белгиланган давр ичида камида тўққиз юзта ана шундай иншоот қурилиб, фойдаланишга топширилиши мўлжаллаб қўйилган.

Тошкент областидаги «Ленинград» совхозида бўлдик. Ана шу хўжаликда марказий қўрғон чеккасида область агросаноат комитети қурувчиларининг ҳавозалари кўзга ташланади. Фермаларнинг шундоқ ёнида озуқа цехи ва чорвадорлар уйи бунёд этилмоқда. Бу объектларга ҳамма ёпирилиб келганича иш бошланди. Бироқ қурилиш шошма-шошарлик билан олиб борилмоқда. Бугун бунёд этиш, эртага эса... бузиб юбориш ҳоллари бу ерда тез-тез учраб туради. Лойиҳаловчилар, таъминот хизмати ишидаги уюшқоқсизлик панд бермоқда. Қашқадарё, Жиззах областларида белгиланган программадан орқада қолишаяпти.

Маблағларни тежашни ҳам унутмаслик керак. Ҳар бир озуқа ҳовлиси ярим миллион сўмдан ортиқроққа тушаяпти. Демак, сарф-харажатлар оз эмас. Уларни камайтиришнинг иложи йўқмикан? Маҳаллий қурилиш материалларидан фойдаланилса-чи? Биз номини тилга олган «Ленинград» совхозида деворлар пишиқ ғиштдан тикланаяпти. Айтайлик, айрим хўжаликларда бўлгани каби худди шу деворларни, масалан, пахсадан кўтарса бўлмайдими? Қорақалпоғистон АССР Тўрткўл районидаги Димитров номли колхозда худди шундай қилинмоқда.

— Озуқа ҳовлиси бизга бир мунча арзонга тушди, — дейди колхоз раиси А. Абдукаримов. — Лой, харсангтошларни ишга солдик. Пичан сақланадиган бостирмалар томини қамишдан ёпдик. Ҳам арзон, ҳам мустаҳкам...

Кўриниб турибдики, резервлар оз эмас, ҳамма гап улардан ишнинг кўзини билиб фойдаланишда. Умуман Ўзбекистон чорвадорлари қишловга бу йил бултургига қараганда бир мунча яхши кўрсаткичлар билан келдилар. Тўққиз ой мобайнида гўшт, сут, тухум етиштириш ўсди. Насл олиш кўпайди, моллар сонини сақлаб қолиш яхшиланди. Бироқ, эришилган натижаларга маҳлиё бўлишга вақт эрта. Ҳар сигирдан ўртача соғиб олинган сут миқдори кўпайгани билан республикада сут харид қилиш тўққиз ойлик плани барибир бажарилмади. Андижон, Навоий, Самарқанд, Хоразм областлари фермаларининг ходимлари панд беришди.

Йил охирига қадар камчиликларни тўғрилаб олиш, ем-хашак запасларини тўлдириш зарур. Бунинг учун имкониятлар бор. Тайёрланаётган озуқа сифатига нисбатан қаттиқ талабчанлик кўрсатиш керак.

Бироқ рейд қатнашчилари айрим жойларда хўжасизлик ҳолларига дуч келдилар. Масалан, Қорақалпоғистон АССРда ўрим-йиғим ва озуқани сақлаш технологияси бузилганлиги сабабли ем-хашакнинг аксарият қисми паст сифатли бўлиб қолган. Текширувдан ўтказилган 375 минг тонна дағал хашакдан қарийб 100 минг тоннаси учинчи классга ўтказилган. Тўрткўл, Беруний, Амударё ва Қўнғирот районлари хўжаликларида эса ем-хашакнинг учдан бир бўлаги паст сифатлидир. Шунинг оқибатида омухта ем кўплаб сарфланмоқда. Автоном республикада мавжуд 216 та озуқа цехи ва ошхонасидан атиги ярмидан сал кўпроғи ишлаб турган бир пайтда бу ерда кутилган самарани олиш мумкинми ахир? Сунъий сут тайёрловчи агрегатларнинг кўпчилиги бекор турибди, ҳамма техника воситалари ҳам соз эмаслиги аниқланди.

Тармоқда прогрессив технологиялар, меҳнатни ташкил этиш, рағбатлантиришнинг илғор усулларини қўлланмай туриб салмоқли ўзгаришларга эришиш мумкин эмас. Айни пайтда атиги 345 хўжалик гўшт етиширишнинг поток-цех усулига ўтказилган. Икки сменали ишга ўтиш жуда суст бормоқда.

Сутчилик комплекслари ҳақида алоҳида гапиришга тўғри келади. Уларнинг қувватидан тўла фойдаланилмаяпти, тўққиз ой мобайнида маҳсулот етиштириш плани комплекслар бўйича атиги 87 процент бажарилган. Сигирлар маҳсулдорлиги ҳамон пастлигича қолмоқда, озуқа сарфи ва маҳсулот таннархи эса ошиб бораяпти.

Аҳволни ўнглаш йўлида кўп иш қилинаяпти. Бироқ муваффақиятга эришиш учун эса фермаларда тартиб ўрнатишга янада фаолроқ киришмоқ зарур.

«Правда»нинг рейд бригадаси: **К. Минин** — Ўзбекистон ССР халқ контроли комитети инспектори, **В. Артеменко** — «Правда» мухбири.
Ўзбекистон ССР.

(«Правда», 1986 йил 30 ноябрь).

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎН ТЎҚҚИЗИНЧИ ЧАҚИРИҚ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ЎНИНЧИ СЕССИЯСИНИ ЧАҚИРИШ ТЎҒРИСИДА

ХАЛҚ депутатлари область Совети ижроия комитети **қарор қилади:**

1. Ўн тўққизинчи чақириқ халқ депутатлари область Советининг ўнинчи сессияси 1986 йил 16 декабрда Тошкент шаҳрида чақирилсин.

2. Халқ депутатлари область Совети сессиясида кўриб чиқиш учун қуйидаги масалалар киритилсин:

Халқ депутатлари область Совети ижроия комитетининг 1986 йилги иши тўғрисида;

Тошкент областини иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1987 йилги плани ҳамда областни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986 йилги планининг қандай бажарилаётгани тўғрисида;

Тошкент областининг 1987 йилги маҳаллий бюджети ва областнинг 1985 йилги маҳаллий бюджетининг ижроси тўғрисида;

Область Советининг депутатлари Р. И. Каримов билан И. А. Гайернинг депутатлик вазифаларини, область Совети ва унинг органлари қарорлари ҳамда топшириқларини қандай бажараётганликлари тўғрисидаги ахборотлари.

Ижроия комитет раиси П. АБДУРАҲМОНОВ.

Ижроия комитет секретари А. МАНСУРОВ.

Тошкент шаҳри, 28 ноябрь 1986 йил.

Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишланади

АРХИВ ҲУЖЖАТЛАРИДА — ОБЛАСТИМИЗ ТАРИХИ

БАРЧА қардош совет халқлари келгуси йили Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигини кенг нишонлайдилар. Бу тантанали байрамни муносиб кутиб олиш учун ҳозирданоқ бутун мамлакат бўйлаб қизғин тайёргарлик ишлари бошлаб юборилган.

Тошкент область давлат архиви ҳам Октябрь инқилоби байрамига алоҳида тайёргарлик кўрмоқда. Архивда Тошкент области ва қисман Тошкент шаҳрининг 1917—1975 йиллардаги тарихига оид ҳужжатлар сақланади. Бу асосан собиқ Сирдарё области ҳамда 1924 йилдаги миллий-давлат чегараланиши пайтида Ўзбекистон ССР составидан чиқарилган территорияларда фаолият кўрсатган давлат ҳокимият органлари, бошқармалар, жамоат ташкилотлари фондидир.

Бу ҳужжатларда областда Октябрь инқилобининг ғалабаси, Совет ҳокимияти органлари ва бошқармалар тузиш, босмачиларга қарши кураш, хотин-қизларнинг озодликка чиқиши ва социализм қурилиши тўғрисидаги маълумотлар ўз аксини топган. Жумладан, Тошкент уезди ижроия комитети фондида шу ижроком президиумининг 1923 йил 11 октябрда бўлиб ўтган мажлиси протоколи бор. Мажлисда босмачилик ҳаракатини уезд бўйича бутунлай тугатиш масаласи муҳокама қилиниб, босмачилар орасини ичдан бузиш мақсадида олиб борилган ишлар туфайли йирик-йирик тўдалар қуролларини ташлаб, бошлиқлари билан бирга таслим бўлганликлари қайд этилган.

Келгуси йили яна бир муҳим сана — эски тузум сарқитларига қарши бошланган «Ҳужум» ҳаракатининг 60 йиллиги нишонланади. Архивда ана шу ҳаракат ривожи, шунингдек маҳаллий эркаклар онгида хотин-қизларга нисбатан маълум психологик ўзгаришлар юз берганлиги ҳақида ҳужжатлар сақланмоқда.

Жуда кўп ҳужжатларда областда қишлоқ ва сув хўжалиги тараққиёти, жумладан, қишлоқ хўжалик коммуналарининг вужудга келиши, ер-сув ислоҳотини ўтказиш, биринчи коллектив хўжаликларни тузиш тарихи, рус халқининг пахтачилик ва коллективлаштиришни ривожлантиришдаги қардошларча ёрдами акс этган. Бундай ҳужжатларнинг асосий қисми пахтачилик кооперацияси Тошкент округ Союзи ва колхозларнинг 1927—1930 йилларга оид округ секцияси фондида тўпланган.

Халқ маорифи ва маданият органларининг фонди дастлабки совет мактаблари, болалар уйлари, маданий-маърифий муассасалар, олий ўқув юртларининг ташкил этилиши ҳақида ҳикоя қилади. Улар орасида саводсизликка қарши кураш хусусидаги ҳужжатлар асосий ўринни эгаллайди.

Эвакуация қилинган аҳолини қабул қилиб олиш, мудафаа фондига ва жангчиларга совға-салом учун маблағ йиғиш масалалари Улуғ Ватан уруши даврига оид ҳужжатларда ўз аксини топган.

Касаба союзлари органларининг ҳужжатлари ҳам катта қизиқиш уйғотади. Уларда касаба союзларининг саноатни тараққий эттириш, хотин-қизларни озодликка чиқариш, саводсизлик ва ишсизликка қарши курашдаги актив иштироки мужассамлашган. Касаба союзлари Тошкент округ Советининг 1929—1930 йилларга оид фонди ва тармоқ касаба союзлари фондида областда ва Тошкент шаҳрида социалистик мусобақа, Тошкент область касаба союзлари Советининг 1958—1959 йилларга оид фондида эса коммунистик меҳнат ҳаракати юзага келаётганлиги ҳақидаги маълумотлар сақланмоқда.

Бир сўз билан айтганда область давлат архивида сақланаётган барча тарихий ҳужжатлар Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигига тайёргарлик кўриш жараёнида муҳим манба бўлиб хизмат қилиши мумкин.

Р. ТОШҚУЛОВА,
халқ депутатлари область Совети ижроия комитетининг архив бўлими мудири.

● ЧИРЧИҚДАГИ Трансформатор заводида давлат қабулига пухта тайёргарлик кўрилмоқда. Мавжуд техник ҳужжатлар қайта кўриб чиқиляпти. Суратда: (чапдан ўнгга) давлат қабули вакили Тўра Азизхўжаев, йиғув цехи назоратчиси Надежда Верешагина, техника назорати бўлими бошлиғи Айна Фитаевалар янги маҳсулот сифатини текширмоқдалар.

Л. Гусейнов фотоси.

АТЕИСТИК МАВЗУДА

ПУШАЙМОН БЎЛМАНГ

Маълумки, дунёдаги барча динлар хилма-хил жойлар, нарса ва буюмлар, ҳайвонлар ва дарахтларга сиғинишни тарғиб қилади. Қишлоқ жойларида айниқса, кенг тарқалган авлиё-анбиёларга сиғиниш исломгача бўлган динларга ҳам хос хусусият эди. «Муқаддас жойлар»га касалманд кишилар кўпроқ даво истаб боришади. Табиат қонунларини тўла тушунмаганликларидан, бундай жойларнинг шифобахшлик хусусиятлари сабабларини билмасдан уларни қандайдир илоҳий кучлар томонидан яратилган, дарддан халос этувчи қудратга эга деб ўйлашади. Ҳолбуки, бу мутлақо ўринсиздир.

Тожикистон ССРнинг Нов районида «Деҳмой» деган қишлоқ жойлашган. Шу ерда булоқ бўлиб, ундаги балиқлар сариқ касаллигига даво эмиш, деган миш-миш тез орада бизгача ҳам етиб келди. Районимизда яшовчи соддадил, баъзи лақма кишилар бу гапга чиппа-чин ишона қолдилар. Ўз фарзандларини, қариндош-уруғларини, ака-укаларини «Деҳмой»га олиб бориб, у ердаги булоқ сувидаги балиқлар билан касалликни даволамоқчи бўлдилар.

Шу нарса аёнки, юқумли сариқ касаллиги билан оғриган бемор оғир аҳволга тушади. Беморнинг иштаҳаси пасайиб, дармонсизланади, лоҳас бўлади, баъзан ҳарорати кўтарилади. Бундан ташқари, унинг ички органларида катта ўзгаришлар содир бўлади. Беморнинг жигари катталашиб, шишади, салгина силкинишлар ҳам уни безовта қилади. Бундай пайтда бемор шифохонада ётиб даволаниши шарт.

Буни қаранг, шундай аҳволда беморни шахсий машинада ёки автобусда бир неча километр узоқликда жойлашган «Деҳмой»га олиб боришнинг ўзи бўладими. Шубҳасиз, бунда бемор жуда қаттиқ зўриқади, касалликдан кейин ҳар хил асоратлар келиб чиқишига сабаб бўлади.

Касалликни ўтказиб юбориб, ўз вақтида врачларга мурожаат қилмай, табибларга кўрсатадиган ёки Нов районидаги булоқ балиғидан шифо топмоқчи бўлганлар қаттиқ адашадилар. Нега деганда, бемор организмидаги касаллик келтириб чиқарувчи вирусларни ҳеч қачон балиқ тортиб олмайди, зарарсизлантирмайди.

Шуни айтиш керакки, «Деҳмой»га бориб келганлар яна шифокорларга мурожаат қилишга мажбур бўлишмоқда. Чунки у ерга бориб ҳеч қандай наф кўришмаяпти, аксинча касалликни оғирлаштириб, ўзларига ҳам, бошқаларга ҳам ортиқча ташвиш орттирмоқдалар. «Коммунизм» колхозида истиқомат қилувчи С. Абдуқодирова, «КПСС XXV съезди» совхозида яшовчи Абдуҳалилова ва бошқа шу каби кўпгина ҳамқишлоқларимиз шулар жумласидандир.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг III Пленумида айрим кишилар онгидаги эскилик сарқитларига, диний урф-одатларга қарши шафқатсиз курашиш зарурлиги алоҳида таъкидлаб кўрсатилди. Зеро, кишиларнинг саломатлиги, уларнинг узоқ умр кўриши учун партия ва ҳукуматимиз доимо ғамхўрлик қилиб келмоқда.

Ҳозирги фан-техника тараққиёти даврида касалликларнинг олдини олиш, уни муваффақиятли даволаш учун етарли имконият ва воситаларга эгамиз. «Муқаддас жой»ларга сиғиниш, табибларга ишониш, кинна, дам солдириш — диний сарқитларга сажда қилиш — буларнинг барчаси нодонлик аломатидир. Улардан қанча эрта халос бўлсак, ҳаётимиз, турмушимиз шунчалик қувноқ ва сермазмун бўлади.

Э. ҚОДИРОВ.

ЭЪТИҚОД, МУҲАББАТ ВА АТЕИСТИК ТАРБИЯ

Тошкент давлат маданият институтида ташкил этилган навбатдаги кеча шу мавзуга бағишланди. Олий ўқув юртимизнинг фалсафа кафедраси ўқитувчилари ўтказган бу кеча кўпчиликни қизиқтирди. Унда юзлаб студентлар қатнашдилар.

Кечада кафедра доценти, фалсафа фанлари кандидати Ш. Ботиров «Эътиқод, муҳаббат ва атеистик тарбия» мавзуида маъруза қилди. Уни муҳокама қилишда талабалар ҳам иштирок этдилар. Сўнгра кафедра профессор-ўқитувчилари йиғилганларни қизиқтирган турли саволларга батафсил жавоб беришди.

Кеча охирида бадиий ҳаваскорлик тўгаракларн аъзолари дилрабо қўшиқлар ва рақслар ижро этиб, йиғилганларни хушнуд этдилар. Айниқса, дин арбобларининг турли ҳийла-найранглариии фош этувчи «Тумор» ва «Домла почча» интермедиялари ҳаммага манзур бўлди.

Қ. ОБЛАҚУЛОВА,
интитут сиртқи бўлими студенти.

ЁШЛАР ШАРАФЛАНДИ

Янгийўл шаҳрида ёшларни ишчилар сафига тантанали равишда қабул қилишнинг янги кўринишлари қарор топмоқда. Яқинда юқумли касалликлар шифохонасида ёш ҳамшираларни ишга қабул қилиш маросими ўтказилди. Кечага ана шу даргоҳда узоқ вақт меҳнат қилиб, ҳозирги пайтда қарилик гаштини сураётган собиқ врач ҳамда ҳамширалар, шифохона ходимлари, медицина билим юрти талабалари таклиф этилди.

Кечада меҳнат ветеранларидан Н. Девятов, Е. Обознова, Г. Кенжабоева, К. Ҳошимовлар сўзга чиқиб, шифохонада қарор топган шонли анъаналар, ҳамширалар масъулияти ҳақида тўлқинланиб гапирдилар.

Р. АБДУҚАЮМОВА.

Партия ташкилотларидан хатлар

КАНДИДАТЛИК МУДДАТИ ҚАНДАЙ ЎТАЯПТИ?

Йиғилиш кун тартибидаги биринчи масала бўйича муҳокама бошланди, бугун коммунистлар илғор кончи Фурқат Исроиловни партия аъзолигига қабул қилишаяпти. Олдин у йиғилганларга ўз таржимаи ҳолини сўзлаб берди. Фурқатнинг отаси ҳам кончи бўлган. Ортиқбой ака Исроилов шахтада 30 йилдан ортиқ меҳнат қилиб сўнг иззат-икром билан пенсияга чиқди. Унинг ишини энди ўғли давом эттиряпти.

Фурқат бундан 3 йил муқаддам Совет Армияси сафида хизматни ўтаб бўлгач шахтага ишга келган эди. Кўп ўтмай Тошкент политехника институтининг Ангрендаги филиалига ўқишга кирди. Ҳозир 2-курсда ўқимоқда. Унинг ишидан ҳамма хурсанд. Партия аъзолигига кандидатлик даврида 1-участка комсомолларига бошчилик қилди, ёшларни хайрли ишларга ундади. Улар кучи билан тозалаш забойида ишлар аниқ ташкил этиладиган бўлди.

Ҳозир шахтамиз партия ташкилоти ҳисобида 202 коммунист ва 4 нафар партия аъзолигига кандидат бор. Улардан 3-участка ер ости кончиси А. Исмоилов ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда Тошкент Политехника институтининг Ангрен филиалини тамомлаяпти. Шу участкада электрослесарь бўлиб ишлаётган А. Ўринбоев эса комсомолларга дарғадир. Машинист Л. Варанкина бўш соатларда турар-жойларда агитаторлик қилаяпти. Ҳар бир партия аъзолигига кандидатнинг мана шундай жамоат топшириқлари бор.

Шахтада ёш коммунистлар учун иккита мактаб ташкил қилинган. Машғулотларда 17 коммунист ва партия аъзолигига кандидат қатнашяпти. Уларнинг бирига шахта партия комитетининг секретари Карим Матаев раҳбарлик қилмоқда. Икки йиллик бу курсни 9 киши тамомлаб чиқди. 2-группага эса пропагандист Э. Қобилбеков раҳбарлик қилмоқда. Бу группадаги коммунистлар ўқувнинг биринчи йилини тамомлашди. Машғулотларда ёш коммунистлар КПСС Программаси ва Устави, партия XXVII съезди, Ўзбекистон Компартияси XXI съезди материаллари билан чуқур танишган ҳолда донгдор кишилар тажрибасини ҳам ўрганмоқдалар.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Т. Ҳасанов, Ленин ордени кавалери А. Романюк, Ўзбекистон Компартияси XXI съезди делегати Р. Тўхтахўжаев ва бошқалар ўтган йилги машғулотларда бир неча бор иштирок этдилар. Ёшлар уларнинг суҳбатларидан баҳраманд бўлдилар ва ветеранлар билан тенглашиб ишлашга аҳд қилдилар.

А. РАЗЗОҚОВ,
Ангрендаги 9-шахта инженери.

ЗАРБДОР БУНЁДКОРЛАР

СИЛИН ДЕГАНИ — КУЧЛИ ДЕГАНИ

(ЛАВҲА)

БАЪЗИ кишиларнинг меҳнат дафтарчасига қараб беихтиёр ҳавас қиласан, киши. Гўё уларнинг ҳаётида ҳеч қандай иккиланиш, қийинчилик бўлмагандек: биргина иш жойи қайд этилган, лекин мукофотлар ёзилган саҳифалар тўлиб-тошган бўлади. Бутун умрини бир касбга бағишлаётган ана шундай кишилар сафида «Ташсантехгазмонтаж» тресги 1-монтаж бошқармаси сантехниклар бригадаси етакчиси Николай Иванович Силин ҳам бор.

Аслида қурувчи бўлиш илгари Николайнинг етти уҳлаб тушига ҳам кирмаган. Эсида, Тошкент авиация билим юртини тугаллаган кезлари эди. Бир куни ён қўшниси Николай Макаров билан Тошкентда янги қурилаётган Чилонзор массивидаги уйга бориб қолди. Бу ерда Макаровнинг қайнотаси Анатолий Карпов яшарди. У меҳмонларни илиқ кутиб олди. Бир пиёла чой устида кўп йиллардан буён қурилишда ишлаётгани, кундалик ҳаёти, қувончу ташвишлари ҳақида ҳикоя қилди. «Агар сизларнинг ёшингизга қайтиб қолсам, деди у, барибир қурувчилик касбини танлаган бўлардим».

Ўша кунги узоқ суҳбатда А. Карпов ўзининг дунёқараши, касбига бўлган меҳри билан ёшлар қалбига чўғ сола олган эди.

— Мендан қурувчи чиқармикин, — деди шунда Николай иккиланиб.

— Нега чиқмас экан. Истак бўлса одамнинг қўлидан нималар келмайди дейсан.

— Шахсан сиз мени шогирдликка олармидингиз?

— Албатта, бизларга айнан сизга ўхшаган ёшлар керак.

Айтилган сўз, отилган ўқ. Бир оғиз гап билан Николай Силин Анатолий Карпов бошчилик қилаётган қурилиш ташкилотига ишга келди.

— 1958 йил эди ўшанда, — деб эслайди Николай Иванович. — Мени уч ойлик бригадирлар тайёрлаш курсига юборишди. Курсни битирганимдан сўнг Николай Денисов бригадасига ишга келдим. Бизни Чилонзорнинг 4-кварталида қурилаётган уйга ишга юборишди. Бу ерда асосан иссиқлик трассалари ўтказиш ишларини бажардик. Кейинчалик «Ташсантехгазмонтаж» трести ташкил этилиб мени шу трестнинг 1-монтаж бошқармасидаги сантехниклар бригадаси бошлиғи қилиб тайинлашди. Шундан буён турли қурилишларда ишлаб келаяпмиз. Бригадамиз «Коммунистик меҳнат коллективи» номини олган. Ҳар бир объектни белгиланган муддатда топширамиз.

Николай Силиннинг донгдор қурувчи бўлиб етишиб эл оғзига тушишида ўз бригадасида Злобин методини биринчилар қатори қўллагани катта роль ўйнади. Улар даставвал бу усул афзалликларини қунт билан ўрганиб чиқишди. Сўнг ўз олдиларига «хўш, биз злобинчасига ишлай олмаймизми?» деган савол қўйишди. Шундан сўнг бригада ва бошқарма ўртасида шартнома имзоланди. Бригада пудратига кўра 48 квартирали хонадонга ванна, водопровод кранлари, иссиқлик трассаларини ўрнатиш, канализация ишларини барпо этишни йигирма кун илгари фойдаланишга топшириш мажбурияти олинди. Ишчилар томонидан бажарилган ҳар бир ишни бригадир қаттиқ назорат қилиб борди. Ишчилар ишни батамом тугатганларидан сўнг маошга наряд ёзиладиган бўлди. Нуқсонга йўл қўйган ишчи эса бракни тузатишга мажбур. Қайта бажарилган иш учун ҳақ тўланмайди. Материаллар тежаб қолинса, таннарх арзонлашса ва объектни фойдаланишга топшириш муддати қисқарса мукофот пули берилади. Мукофотнинг 90 проценти бригада ишчиларига, 10 проценти эса ҳисоб-китоб ишларига ўз ҳиссасини қўшган инженер-техник ходимларга тақсимланади.

Бу усулни муваффақиятли қўллаш натижасида ички резервлардан унумли фойдаланиш имкониятлари вужудга келди. Энг асосийси ишчилар меҳнатга онгли муносабатда бўла бошладилар. Бригадада прогул, тартиббузарлик тамоман барҳам топди. Ҳар бир ишчи турдош касбларни ўзлаштириб олиш имкониятига эга бўлди.

Мана, орадан йиллар ўтди. Бу даврда аҳил коллектив Тошкентда ўнлаб уй-жой бинолари, корхона ва ташкилотларни муддатидан илгари қуриб фойдаланишга топширди. Шунингдек, бугунги кунда Николай Ивановичнинг ҳаётининг қутлуғ изларини Доғистон АССРнинг Маҳачқала, Жиззах область Фориш районидаги Учқулоч, Қорақалпоғистон АССРнинг Нукус шаҳарларида тикланган кўп қаватли уй-жой биноларида, болалар боғчаларида, мактабларда кўриш мумкин. У мана шу меҳнатлари эвазига бир неча бор Доғистон АССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланди, кўксини Меҳнат Қизил Байроқ ордени безади.

Ўтган йили Н. И. Силин Тошкент область мукофотининг лауреати бўлди.

Яқинда Николай Ивановични Юнусобод массивининг «СД-2» кварталида учратдик. У бошчилик қилаётган аҳил коллектив бу ерда «Ташсантехгазмонтаж» тресги ишчи-хизматчилари учун қурилаётган 220 квартирали уйда сўнгги монтаж ишларини олиб бормоқда. Одатдагидек, илғорлар графикдан ўзиб ишлашмоқда.

А. ФОЗИЛОВ.

ҚУРИЛИШГА МАРМАРЛАР

«АЛМАЛИКМРАМОР» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи съездлар йилида баракали ишламоқда. Улар бу йил 4642 минг сўмлик қурилиш материалларини бинокорларга етказиб бериш мажбуриятини олишган. Шартнома мажбуриятига тўла амал қилаётган олмалиқлик мармарчилар ўтган ўн ойда планга қўшимча 50 минг сўмликдан зиёд маҳсулот тайёрладилар. Ўтган даврда пландан ташқари 783 кубометр мармар плиталари ишлаб чиқарилди. Биргина кейинги ойда пландаги 1300 ўрнига 1386 кубометр ана шундай маҳсулот қурилиш ташкилотларига жўнатилди.

О. ХУШНАЗАРОВ.

Хатлар «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» назоратида

ТЕКШИРИШЛАР, НАТИЖАЛАР, ЧОРАЛАР

«Кўмир олиш учун Красногорск посёлка Совети ижроия комитетига мурожаат этдим. Улар менга талон беришмади. Нимага эканлигини тушунтириб ҳам айтишмади. Шу тўғрими!»

Паркент район Намданак посёлкасида яшовчи М. Расуловнинг юқоридаги хати бўйича область ички ишлар бошқармаси текшириш ўтказди. Бошқарма бошлиғи Р. Р. Саидбоевдан олинган жавобда Красногорск посёлка Совети кўмир учун талон бермай тўғри иш қилганлиги айтилади. Чунки кўмир посёлка Совети территориясида яшовчи аҳоли учун келтирилган. Шу муносабат билан М. Расуловга турар жойи бўйича — Намданак қишлоқ Советига мурожаат қилиши тавсия қилинган. Мазкур қишлоқ Совети ходимлари эса ёрдам бера олишларини билдиришган.

* * *

«Мен кўп болали онаман. Ғалаба районидаги «Москва» колхозида ишлар эдим. Касал бўлиб турли шифохоналарда узоқ муддат даволандим. Энди ишга ярамай қолдим. Пенсияга чиқай десам, сарсон қилишяпти».

Область социал таъминот бўлимидан Г. Буртебоеванинг ушбу аризаси бўйича қуйидаги жавоб олинди: колхозчиларга амалдаги қонунлар бўйича умумий асосда инвалидлик пенсияси тўланади. Бунинг учун улар пенсия ёшига етган бўлишлари, белгиланган иш стажига эга бўлишлари ёки ногиронликлари ҳақида ВТЭК-нинг хулосаси керак. Текширишда Г. Буртебоеванинг врачлик техник-экспертиза комиссиясидан ўтмаганлиги учун инвалидлик пенсияси тайинлаш масаласи ҳал этилмай қолган.

Демак, Г. Буртебоева ўзи яшаб турган жойдаги даволаш муассасасига мурожаат қилиши керак экан. У ерда ВТЭКка йўлланма берилади. Ғалаба район социал таъминот бўлимининг мудири Р. Аширбоевага ушбу масалани ҳал этиш учун зарур ёрдам кўрсатиш вазифаси топширилган.

* * *

Редакция ҳузуридаги жамоатчи Совет қабулхонаси номига келган аризалардан бирида Собир Раҳимов районидаги 93-уй-жой эксплуатацияси бошқармасидаги айрим ходимларнинг ножўя хатти-ҳаракатлари ҳақида хабар қилинган эди.

Хат юзасидан Собир Раҳимов район прокуратураси текшириш ўтказди. Район прокурори вазифасини бажарувчи Ш. Шерхўжаевнинг редакцияга юборган жавобида айтилишича «93-уй-жой эксплуатацияси бошқармасининг сантехниги Шариф Ҳусанов баъзи кишиларга пул олиб радиатор ўрнатиб берди», деган фактлар тасдиқланмади. Аризачи Ш. Шожалилов яшаётган уйдаги иситиш радиаторлари алмаштириб берилган.

ЎЗБЕКИСТОН — ҲИНДИСТОН

АСРЛАРДА ТОБЛАНГАН ДЎСТЛИК

Ўрта Осиё ва Ҳиндистон ўлкаларининг ўзаро дўстлик, савдо-сотиқ ва маданий алоқалари улар тарихи каби қадимий бўлиб, икки минг йилдан ҳам узоқ даврни қамраб олади. Бунга энг аввало Ўрта Осиё территориясининг Осиё қитъасида географик жиҳатдан энг қулай оралиқ табиий-географик мавқеда жойлашганлиги эди. Шарқдан ғарбга ва жанубдан шимолга сафарга отланган савдо карвонларининг йўллари Ўрта Осиё орқали ўтган. Табиийки, бу карвонлар ўлка орқали ўтибгина қолмай, ундаги шаҳарларда тўхтаганлар, турли моллар билан савдо қилганлар. Актив савдо-сотиқ ва маданий алоқалар мавжудлиги ҳозирги кунда археологик тадқиқотлар натижаларида тасдиқланмоқда ва кўплаб шарқ қўлёзмаларида ҳам акс этган.

Ҳинд халқининг фани ва бой маданияти билан ўртаосиёлик олимлар қадимдан қизиққанлар. Ҳиндистон табиати, халқлари, фани ва маданиятига оид маълумотларни ўртаосиёлик бир қатор олимлар — ал-Хоразмий, Абу Райҳон Беруний, Носир Хисрав, Авфий, Ҳайдар Мирза ва бошқалар ўз асарларида келтирганлар. Бу борада ватандошимиз буюк олим Абу Райҳон Берунийнинг (973—1048) хизмати айниқса катта бўлган.

Беруний буюк ҳинд халқининг фани, унинг моддий ва маданий бойликларига катта ҳурмат билан қараган ва уларни бевосита ўрганган, ривожлантирган, Ҳиндистон ерида илмий кузатишлар олиб борган. Олим бу ишга бутун вужуди, фикру-хаёли билан киришди. У қадимий ҳинд тили (санскрит)ни ўрганди, юзлаб ҳиндча китобларни мутолаа қилди, ҳинд олимлари билан суҳбатлашди ва ниҳоят саксон бобдан иборат «Ҳиндистон тарихи» йирик асарини ёзди. Бу асарнинг ҳинд халқи ўтмишидаги бой маданиятини ёритишда аҳамияти тенгсиздир. Яна шуни ҳам қайд этиш керакки, Беруний Ернинг катталигини яъни Ер меридианининг бир градусини аниқ ўлчашга ҳам Ҳиндистондаги Нандна қалъасида ўтказган кузатувлар натижасида эришган эди.

Ўрта Осиё билан Ҳиндистон ўртасида савдо-сотиқ ва элчилик муносабатлари XV асрда айниқса ривожланди. Ўрта Осиё ва Хуросоннинг маъмурий марказлари — Самарқанд ва Ҳирот шаҳарлари турли мамлакатлардан, жумладан, Ҳиндистондан келган савдогарлар билан гавжум бўлган, элчилар келиб-кетиб турган. Ўша даврда ёзилган тарихий ва тарихий-географик асарларда 1411, 1416 ва 1421 йилларда Ҳиндистондан Ўрта Осиёга элчилар келганлиги ва ўз навбатида, у ёққа элчилар жўнатилганлиги қайд этилган. Шу билан бирга, Ўрта Осиёдан Ҳиндистонга денгиз йўли яъни Ҳинд океани орқали савдо-сотиқ алоқалари мавжуд бўлган. Масалан, ана шу денгиз йўли билан Жанубий Ҳиндистондан Ҳиротга элчилар келган. Унга жавобан подшоҳ Шоҳрух тарихчи Абдураззоқ Самарқандий бошчилигида ўз элчиларини юборган. Элчиларнинг сафари уч йил давом этди, улар ҳинд ерида катта иззат-икром билан қабул қилинди. Абдураззоқ Самарқандий Ҳиндистон сафаридан қайтгандан сўнг, йўл таассуротларини ўзининг «Матла ас-саъдайн» номли мукаммал тарихий асарига ёзиб киритди. Бугунги кунда Самарқандий ёзиб қолдирган хабарлар Ҳиндистон ҳақида ўша даврга оид маълумотлар қаторида энг қимматлидир. Абдураззоқ Самарқандий саёҳатидан сўнг, рус савдогари Афанасий Никитин ҳам 1466—1472 йилларда ана шу сув йўли билан Жанубий Ҳиндистонга бориб келди ва ўз сафари ҳақидаги таассуротларини «Уч денгиз оша» номли асарида ёзиб қолдирди.

Ҳиндистоннинг Ўрта Осиё билан тарихий-сиёсий, ижтимоий-иқтисодий ва савдо алоқалари кейинги асрларда ҳам давом этди.

Ўрта Осиё билан Ҳиндистон ўртасидаги иқтисодий ва маданий алоқалар бугунги кунда янги босқичга кўтарилди ва янада равнақ топди.

Совет халқи буюк ҳинд халқининг оғир дамларида ҳам ҳамдард бўлди. Жумладан, 1965 йили Ҳиндистон билан Покистон ўртасида юз берган можарода Совет Иттифоқи тинчлик ташаббуси билан чиқиб, жанжални музокара йўли билан бартараф қилишни таклиф этди. Ана шу асосда Ўзбекистон заминида ҳар иккала давлат бошлиқларининг учрашуви бўлди ва низо тинч йўл билан ҳал этилиб, Тошкент декларацияси (1966) имзоланди.

Ҳинд — Совет халқларининг дўстлик анъанасидаги алоқалари йилдан-йилга равнақ топмоқда. Бунга жуда кўп мисоллар кўрсатиш мумкин. Агар Ўзбекистон мисолида олиб қарасак, Тошкентда очилган ҳинд савдо маркази — «Ганга», ҳиндча киноларнинг кенг кўламда намойиш этилиши ва томошабинларнинг уларга нисбатан қизиқишлари ва бошқаларни кўрсатиш мумкин.

Шу йилнинг кузида Тошкентда СССР билан Ҳиндистон ўртасида туризмни ривожлантириш бўйича ўтказилган конференция ҳам ҳар иккала мамлакат дўстлигини янада мустаҳкамлади.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Михаил Сергеевич Горбачевнинг Ҳиндистон мамлакатида меҳмон бўлганлиги ва совет делегациясининг ҳинд халқи томонидан қизғин кутиб олиниши, фойдали ижодий музокаралар, суҳбатлар, учрашувлар асрлар давомида халқларимиз ўртасида давом этиб келган бузилмас ҳамкорлик алоқаларининг бекиёс рамзидир.

О. БУРИЕВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг илмий ходими.

ТАШАББУСКОР ПАХТАКОРЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

ЕРНИ АРДОҚЛАБ

ҲОСИЛИ аллақачон йиғиштириб олиниб, ўғитланиб, чуқур ҳайдалиб қўйилган далалар ҳордиқ чиқармоқда. Лекин шундай бўлса ҳам Норинбой ака, тарки одат амри маҳол, деганларидек ҳар тонг, албатта, пайкал бошига боради. У бир муддат уфқларга туташ кенгликларга тикилиб туради. Гоҳида қўлига бир сиқим тупроқни олиб сиқимлайди. У қўлидан бу қўлига ташлайди. Баъзан у ер ёки бу ердан диккайиб чиқиб қолган бегона ўт илдизларини юлиб, тозалаган бўлади. Хуллас, тупроқнинг, ернинг, қадрдон даласининг ҳолидан хабар олади. У билан тиллашади, қувончлари, ташвишлари ва ўй-фикрлари билан ўртоқлашади.

...Ўшанда даладаги ҳосилнинг чўғи анча камайган кезлар эди. Буни қаранг-а, кўз очиб юмгунча мавсум ҳам ниҳоясига етяпти, эрталабдан пайкал оралаган Норинбой ака мушоҳада қилади, кечагина чамандек очилиб кишининг ҳавасини келтирган лўппи-лўппи чаноқлардаги пахталар бугун карвонлар юкига, давлат мулкига айланди.

Бригадир эрта куздаги воқеани эслади. Кечки пайт. Даладан ҳосилнинг мўллигидан мамнун бўлиб қайтарди. У эндигина пайкал четига ўтиб, ариқдаги сувдан юз-қўлларини ювмоқчи бўлиб турганда, раис келиб қолди. Муносиб Авазов бригадирнинг кўнглига қўл солди.

— Кўсаклар роса бўлиқ. Эртаги бўлиб етиляпти, — деди у хурсанд ҳолда. — Мўлжалингиз қанақа?

— Планни ошириб бажарамиз-да, раис бува.

— Бунга-ку ишончим комил, — деди раис. — Қўшимча қанча топширишингиз мумкин?

Бригадир кенг далага тикилиб мамнун жилмайди.

— Тағин катта кетворди деманг-ку, — деди Норинбой ака. — 40 центнерга етиб қоларов...

Раис қувониб кетди.

Кўп ўтмай газетада областимиз бир группа ташаббускор пахтакорларининг суратлари ва мажбуриятлари эълон қилинди. Улар орасида Пискент районидаги Охунбобоев номли колхознинг моҳир бригадаси бошлиғи Норинбой Ҳасанов ҳам бор эди.

Норинбой ака сўз беришдан олдин бригада аъзолари билан обдон маслаҳатлашди. Улар сизни уялтирмаймиз, ҳамма маҳоратимизни, тажрибамизни ишга соламиз, юксак марранн эгаллаш учун пухта замин яратамиз, дейишди.

Шундай қилишди ҳам. Бригада аъзолари ҳар йилдагидек бу йил ҳам икки звенога бўлиниб меҳнат қилишди. Уларнинг бирига тажрибали механизатор Турсунбой Абдуаҳатов бошчилик қилди. Ҳар иккала звенода ҳам асосий ишлар техника ёрдамида бажарилди.

Теримни ташкил этишда қатъий тартиб-интизом ўрнатилди. Машина кучига зўр берилди. Звено бошлиқлари механизаторлар маҳоратларини тўла ишга солдилар. Турсунбой Абдуаҳатов тўрт қаторли машина билан 180 тонна, Абдуаҳат Муҳамедов икки қаторли машинада 105 тоннадан ошириб пахта териб беришди.

Нигора Исомова, Мамлакат Абдуқодирова, Ойдин Салоҳиддинова, Моҳинур Тоғаева, Азиза Муҳамедова, Зулфия Икромовалар қўл теримида намуна кўрсатдилар. Натижа самарали бўлди. Осмонда булутлар тез-тез пайдо бўлишига қарамай 40 центнерлик марра эгалланди.

Аҳди борнинг бахти бор, деганларидек ҳамжиҳатлик, иноқлик, бир ёқадан бош чиқариб қилинган меҳнат қувончли бўлди.

Дарҳақиқат, пахта меҳнати оғир ва машаққатли. Пахтакорлик мислсиз матонат ва жасоратни талаб этадиган касб. Унинг заҳматидан қўрқмайдиган кишигина эзгу ниятларига етади, эл ардоғига сазовор бўлади.

Норинбой Ҳасанов ана шундай бахтни қўлга киритганлардан.

Лекин бунгача у кўп машаққатларни енгди. Меҳнатда тобланди. Улуғ Ватан уруши бошланганида у ўспирин йигитча эди. Ўша пайтда урушга кетган оталари, акалари, қавму-қариндошлари ўрнини ёшлар, хотин-қизлар эгаллашди. Норинбой ҳам улар қаторида қўлига кетмон олди, далага отланди. Ғўзани чопиқ қилди, сувчиларга қарашди. Хуллас экинлар парваришида баҳоли қудрат қатнашди. Шу-шу пахтакорлик касбига меҳри тушиб қолди. Шу-шу бу касбни ардоқлаб ер билан тиллашиб яшаб келмоқда. У йигирма йиллик фаолияти давомида колхоздагина эмас, бутун районда мўл ҳосил устаси сифатида ном чиқарди. Норинбой Ҳасановнинг меҳнатларини, партия ва ҳукуматимиз муносиб тақдирлади. Унинг кўксини безаб турган Ленин, Меҳнат Қизил Байроқ орденлари, қатор медаллар ана шундан далолатдир.

Ҳа, Норинбой ака ерни ардоқлаб, деҳқончилик касбини танлаб ва шарафлаб кам бўлмади.

Н. ЭГАМНАЗАРОВ.

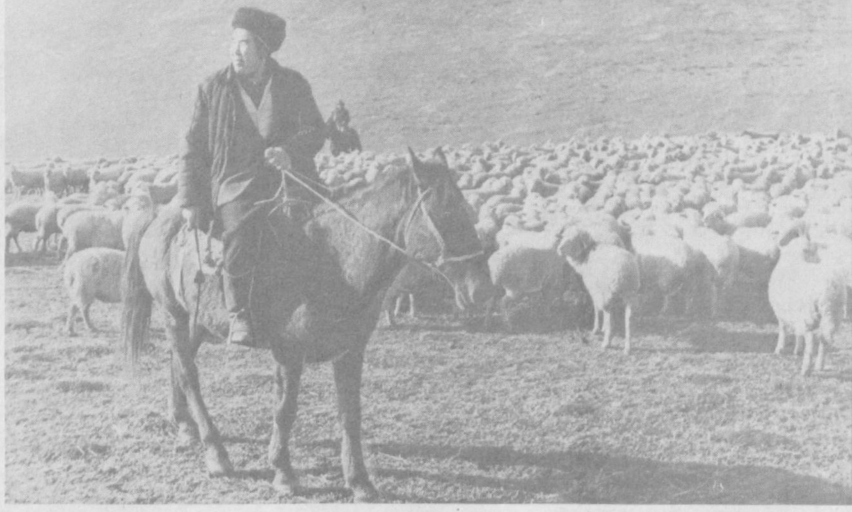

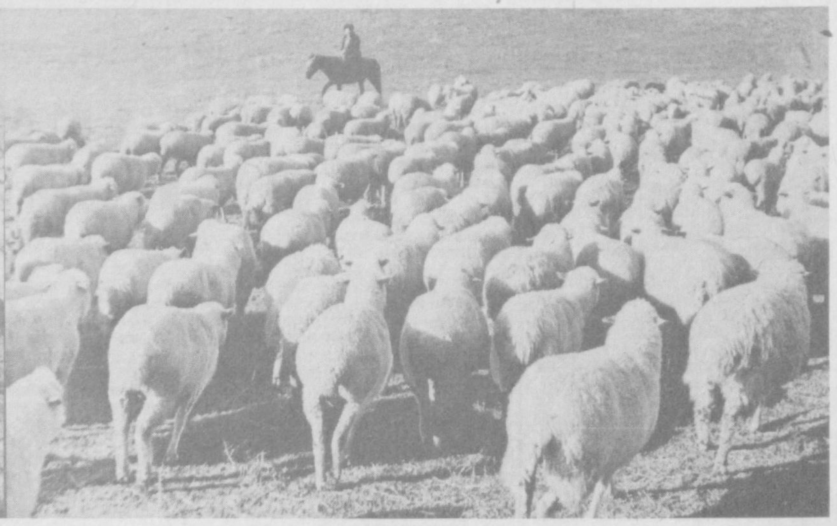

БЎСТОНЛИҚ районидаги «Ленинград» колхозининг катта чўпони Дуйсебой Бўронбоев 16 йилдирки яйлов кезади. Тажрибали чорводор ҳар йили зиммасидаги йиллик план ва мажбуриятларни ошириб бажармоқда. Айни кунларда у ўзига қарашли 540 бош совлиқни яйловларда парвариш қилмоқда. Суратда: (чапда) Д. Бўронбоев яйловда.

В. Портнов фотолари.

ЗАМИНГА БОҒЛАНГАН УМР

ТАНСИҚБОЙ ўша кезлари шофёр бўлиб ишларди. Бир куни дала йўлидан бораётиб, маккажўхори экинига сув таращга тараддуд кўраётган миробга кўзи тушиб қолди. Ажабо, ўйлади у, бу нимаси, ахир яқиндагина суғорилган эди-ку! У пайкалга кириб, аввал қўлига бир сиқим тупроқ олиб эзғилади, сўнг сувчига юзланди:

— Ҳали эрта эмасми? Ахир бу сувнинг турган-битгани зарар-ку?!

— Мен ҳам шундай деб ўйлайман. Аммо бригадир буюриб эдилар...

У кенг далаларга хўрсиниб тикилди.

...Тансиқбойнинг ёшлиги мана шу қарддон далаларда ўтди. Мактабни битирди. Механизаторлик курсида ўқиди. Мана энди шофёр. Лекин у қай бир соҳада ишламасин жонажон колхозининг ютуқларидан қувониб, камчиликларидан куюниб яшашга ўрганди.

Ўша куни ҳам у тўғри идорага, раҳбарлар олдига борди. Бор гапни уларга маълум қилди. Натижада зудлик билан чора-тадбир кўрилди.

Бир куни уни идорага чақириб қолишди:

— Сени маккажўхоричилик бригадасига бошлиқ қилиб тайинламоқчимиз, — раҳбарларнинг бу таклифи Тансиқбойни шошириб қўйди: «Ишончни оқлай олармикин?» Маккажўхоричилик хўжаликда энг қолоқ соҳа. Уддалай олса яхши, уддалай олмаса-чи?! Маслаҳат бериш осон, бажариш шунақа қийин, дейишмасмикан.

— Ёрдам сиздан, ҳаракат биздан, — деди у ниҳоят кўнглидаги шубҳаларни қувиб.

Тансиқбой ишни ўша йили маҳаллий ўғит жамғаришдан бошлади. Ерлар чуқур ҳайдалди. Баҳор келгач, барака уруғлари ўз муддатида қадалди. Маккажўхори бехато ундириб олинди. Парвариш маромида, агротехника қоидаларига мувофиқ ўтказилди. Натижа ҳам дуруст бўлди. Ўша йили маккажўхорикорлар ҳосилдорликни пландаги 39 центнер ўрнига 45 центнерга етказдилар...

МЎЛ ҲОСИЛ УСТАЛАРИ

Тансиқбой Перлебоевга ишонч билдирилганига ҳам мана 12 йил бўлибди. Принципиал, меҳнатсевар ва тўғри сўз йигит бу давр ичида ишончни оқлабгина қолмай, колхоз меҳнат аҳли ўртасида катта обрў ҳам қозонди.

Олти йилдан буён бригада деҳқонлари ҳам маккажўхори, ҳам картошка етиштирмоқдалар. Съездлар йилида айниқса «Огонёк» ва «Житомир» нав картошкадан мўл ҳосил олинди. 102,5 центнер ўрнига 154 центнерни ташкил этди. Қабул пунктларига 205 тонна ўрнига 340 тонна картошка етказиб берилди. Бригада йиллик планни 203 процентга адо этди. Бунда ўзаро социалистик мусобақани авж олдириб меҳнат қилган Алмат Тўрабоев, Қуттимурод Лутфиев каби коллектив аъзоларининг ҳиссаси катта бўлди...

Ўз тақдири ва келажагини она-заминга боғлаб кам бўлмаётган меҳнаткаш йигит Тансиқбой Перлебоевни айни кунларда Бешчўққи далаларида учратиш мумкин. Агар ундан келгуси режалари ҳақида сўрасангиз:

— Ютуқларимизни янада мустаҳкамлаймиз, — қисқа ва лўнда қилиб жавоб беради у.

Ҳақиқатан ҳам бригада бугунги кунда амалга ошираётган ишларга разм солган киши бунга ишонч ҳосил қилади. Минерал ўғит солиниб, чуқур ҳайдалган ерлар дам олиб ётибди.

Коллектив аъзолари ўз саркорлари етакчилигида органик ўғит жамғаришмоқда.

А. ИБРОҲИМОВ,
Бўстонлиқ районидаги Фрунзе номли колхоз.

СОВЕТ ТУРМУШ ТАРЗИ

БАХТИЁР ОИЛА

Бўка районидаги Тимирязев номли колхознинг Қулдироқ қишлоғида Саттор ака ва Каромат опа Назаровлар номини ёшу-қари ҳурмат билан тилга олади. Зеро, пенсия ёшида бўлишига қарамай, колхозда бухгалтер вазифасида ишлаётган Саттор ака ҳам, 45 йилдан бери ўқитувчилик қилиб келаётган Каромат опа ҳам ўз умрини эл хизматига бағишлашган. Яқинда қишлоқ аҳли уларнинг 60 йиллик юбилейини нишонлади.

Назаровлар тўрт ўғил, тўрт қизни тарбиялаб, вояга етказишди. Эндиликда улар оиласи тўрт келин ва уч куёв ҳисобига янада кенгайди. Бугун мазкур оила аъзолари сони 50 нафарга яқин кишини ташкил қилади. Хонадоннинг мўътабар онахони Мақсад буви салкам 90 ёшда. Оиланинг энг кичик аъзоси — йигирма бешинчи невара Чарос эса юбилей арафасида туғилди.

Ҳамқишлоқларининг чексиз ҳурматига сазовор бўлаётган ушбу хонадоннинг фарзандлари ҳам ота-она изидан боришга, кексаларнинг ибратли анъаналарини давом эттиришга ҳаракат қилишмоқда. Улар орасидан турли соҳа вакиллари — тарбиячи, автотранспортчи, банк хизматчиси, савдо иқтисодчиси, ошпаз, қишлоқ Совети раиcаси етишиб чиқди.

Фарзандлари ҳақида кўплаб илиқ сўзлар эшитаётган Саттор ака ва Каромат опа невараларини ҳам ана шу руҳда тарбиялашга интилишмоқда.

У. АБДУШОҲИДОВ.

ТОШКЕНТ районидаги Охунбобоев номли колхоз чорвадорлари қишловни яхши ўтказмоқдалар. Бу ерда мавжуд ем-хашаклар қайта ишланиб, тўйимлилиги оширилиб, сўнг молларга едирилмоқда. Озуқа цехида кунига 18—20 тонна озуқа аралашмаси тайёрланмоқда. Суратда: (чапдан) колхоз бош зоотехниги Ўткир Маҳзумов ва техника хавфсизлиги инженери Музаффар Тожихонов ўртоқлар озуқа аралашмаси сифати ҳақида суҳбатлашишяпти.

Н. Муҳаммаджонов фотоси.

ГЕКТАРИДАН 20 ТОННА ЛИМОН

ОРЖОНИКИДЗЕ районидаги Оржоникидзе номли совхоз теплица хўжалиги лимон етиштиришда яхши натижаларни қўлга киритмоқда.

Бир гектар ерда деҳқончилик қилаётган ёш коммунист Абдумалик Ёқубов бошлиқ бригада ўтган йили давлатга пландаги беш тонна ўрнига 17 тонна 330 килограмм парҳез маҳсулот етказиб берди. Бу билан коллектив хўжаликка жами 27 минг сўм соф фойда келтирди. Моддий ресурслардан тежаб-тергаб фойдаланиш туфайли бригада давлатнинг 4700 сўмини иқтисод қилди.

Бундан бригада аъзолари ҳам моддий манфаатдор бўлдилар. Йиллик якунга кўра олинган даромаднинг 20 проценти бригада аъзоларига бўлиб берилди. Ҳар бир ишчи 2250 сўмдан устама ҳақ олди.

Яқинда ишни пудрат усулида ташкил этган бу бригададан яна бир хушхабар келди. Лимончилар пландаги 10 тонна ўрнига 20 тонна маҳсулот йиғиштириб олиб, съездлар йили планини 200 процент адо этишибди.

Албатта, бу ютуққа осонлик билан эришилмаяпти. Лимончилар субтропик экинни маҳаллий шароитга мослаб ўстириб, агротехника тадбирларини усталик билан амалга оширмоқдалар.

Маҳсулотимизнинг дастлабки килограммларидан москваликлар ҳам баҳраманд бўлишди. Лимонларимиз «Ўзбекистон далаларининг саховати» кўргазмасидан муносиб ўрин олганлиги билан фахрланамиз, — дейди бригадир.

Ҳа, бригаданинг Р. Содиқов, А. Атамқулов, Б. Ироҳимовлардан иборат коллективи бу йил совхозга қарийб 54 минг сўм соф фойда келтиришни кўзда тутмоқда.

Р. ЙЎЛЧИЕВА.

ХАЛҚАРО АҲВОЛ

ЖАҲОН ГАЗЕТАЛАРИ САҲИФАЛАРИДА

КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Ҳиндистонга визитининг асосий якуни шундан иборатки, бу визит СССР билан Ҳиндистон ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик потенциалини оширишга имкон берди, ялпи тинчликни мустаҳкамлашга ҳисса қўшди, ядровий қуролсизланиш, тенг ҳуқуқли ҳамкорлик учун курашаётган кучларнинг позицияларини мустаҳкамлади, — чет эл матбуотининг Деҳлида олий даражадаги учрашувлар ва музокаралар якунлари хусусидаги кўп сонли шарҳларининг асосий мазмуни ана шундай. Газеталар М. С. Горбачев ва Р. Гандининг қўшма матбуот конференцияси тўғрисидаги ҳисоботни кенг ёритмоқдалар.

«Ҳиндустан таймс», «Стейтсмен», «Пэтриот», «Таймс оф Индиа» ва Ҳиндистонда чиқадиган бошқа газеталар совет раҳбарининг визити ниҳоясига етганлиги тўғрисидаги материалларни «Асосий вазифа — ядровий қуролланиш пойгасини тўхтатиш», «Қарашларнинг муштараклиги», «Ҳиндистон ва СССР Ҳинд океанига доир конференция тезроқ чақирилишини ёқламоқдалар» деган катта сарлавҳалар остида кўзга кўринарли жойларда босиб чиқариб, Ҳиндистон пойтахтида бўлиб ўтган учрашувлар ва музокараларни ғоят самарали деб таърифламоқдалар.

М. С. Горбачев ва Р. Ганди дунё олдида турган энг долзарб проблемаларга тўхталиб, айни бир пайтда революцион ва реалистик, олий даражада амалий ва узоқни кўзловчи жавоблар қайтардилар, деб ёзади «Пэтриот» газетаси, халқаро тинчликка ва ҳатто инсоният яшашининг ўзига хавф-хатар мислсиз даражада ошган бир пайтда улар Деҳли декларациясини имзоладилар. Бу декларация тинч-тотув яшаш ядро қуролидан воз кечиш ҳамда халқаро муносабатлар учун туб негиз бўладиган тенг ҳуқуқли ҳамкорлик принципларини эълон қилди. Ҳиндистон ҳукумати визит якунларидан мамнун бўлиши учун ҳамма асослар бор, дейилади «Индиан экспресс» газетасининг редакцион мақоласида. Бу визит икки мамлакат ўртасидаги иқтисодий ва технологик ҳамкорликни янада ривожлантиришга қудратли омил бахш этди.

Кўпгина мамлакатларнинг газеталари АҚШнинг ядровий каллакли қанотли ракета билан жиҳозланган бир юз ўттиз биринчи «В-52» стратегик бомбардимончи самолётини ҳарбий ҳаво кучлари қаторига киритганлигини ва бу билан СҚЧ-2 шартномаси қоидаларини бузганлигини қаттиқ қораламоқдалар. Америка маъмуриятининг бу қадами қуролланиш пойгасини авж олдиришда янги давра деб таърифланмоқда.

Матбуот аввалгидек Рейган маъмуриятининг Эронга яширин равишда Америка қуролларини етказиб бериши билан боғлиқ давом этаётган жанжал ҳақидаги материалларга катта ўрин бермоқда. Францияда чиқадиган «Фигаро» газетаси Рейган маъмуриятидаги вазиятни таҳлил қилиб, ғайриқонуний келишув фош этилганлиги маъмуриятнинг энг олий даражасига даҳлдор деган хулосага келади.

(ТАСС).

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● **УЛАН-БАТОР.** Монголия Халқ Республикаси Совет ва Ҳиндистон раҳбарлари имзолаган «Ядро қуролидан ҳоли ва зўравонликдан халос дунё тўғрисидаги» Деҳли декларациясини юксак баҳолайди, деди МХРП Марказий Комитети Бош секретари, МХР Буюк халқ хурали президиумининг раиси Жамбин Батмунх. Монголия раҳбари Совет — Ҳиндистон ташаббуси Осиё—Тинч океани регионидаги ҳозирги таҳликали вазиятни соғломлаштириш йўлида ниҳоятда муҳим қадам бўлди, деб таъкидлади.

● **БУХАРЕСТ.** Руминиядаги Валя-Жиулуй кўмир ҳавзаси «Парошени» шахтаси коллективи мамлакатда биринчи бўлиб 1986 йилги социалистик мажбуриятлар ва ишлаб чиқариш плани муддатидан илгари бажарилгани ҳақида рапорт берди. Кўмир қазиб олишнинг замонавий техникаси ва технологияси жорий этилганлиги, кончиларнинг меҳнат шароитлари яхшиланганлиги туфайли улар корхона тарихида биринчи марта ана шу катта муваффақиятга эришдилар. Йил бошидан бери бу ерда 1 миллион тонна коксланадиган кўмир қазиб олинди.

(ТАСС).

ДЕЛЕГАТЛАР ТАЛАБИ

● **НЬЮ-ЙОРК.** БМТ Бош Ассамблеяси 41-сессияси учинчи комитетининг (социал, гуманитар масалалар ва маданият масалалари) делегатлари Чилидаги репрессив режим олдига қўйилган инсон ҳуқуқини тиклаш ҳақидаги талабни тасдиқладилар. Делегатлар кўпчилик овоз билан ҳарбий хунта жорий этган қамал ҳолатини бекор қилиш, кишиларни азоб-уқубатга солишни дарҳол тўхтатиш ва яшаш ҳуқуқини, жисмоний ва маънавий даҳлсизликни таъминлаш талаблари қўйилган резолюция лойиҳасини қабул қилдилар. Комитет аъзолари қамаш ва тазйиқларга чек қўйиш ҳамда сиёсий айблар билан қамалган ва бедарак йўқолган кишиларнинг қисматини фурсат ўтказмай аниқлашни талаб қилдилар.

САЛЬВАДОР АЛЬЕНДЕГА ҲАЙКАЛ

● **КИТО.** Ҳарбий тўнтариш оқибатида ҳалок бўлган Чилининг собиқ президенти Сальвадор Альенде бюсти Эквадор пойтахтидаги марказий университет территориясида ўрнатилди.

Ҳайкални очиш маросимида нутқ сўзлаган университет директори Хосе Монкада, эквадорлик машҳур ёзувчи Педро Хорхе Вера Сальвадор Альенде бюстининг ўрнатилиши Эквадор халқининг Чилининг конституцион президенти қотилларининг диктатурасига қарши, демократияни тиклаш учун курашаётган Чили халқи билан бирдамлигининг ифодаси бўлди, деб таъкидладилар.

АНЖУМАН ТУГАДИ

● **БУЭНОС-АЙРЕС**

Бу ерда Лотин Америкаси демократик партияларининг биринчи анжумани тугади. Кенгашда қитъадаги 20 давлатдан қирқдан ортиқ буржуазия-демократик партияларининг делегатлари, шунингдек Никарагуа сандиночилар миллий озодлик фронти намояндалари қатнашдилар. Анжуманнинг устави тасдиқланди. Уставга мувофиқ ташкилотнинг асосий мақсади — қитъа давлатларини жипслаштиришдан иборат деб эълон қилинди. Аргентина президенти Раул Альфонсин бир овоздан анжуман раиси этиб сайланди.

ТАСС.

МАКТАБ ОШХОНАЛАРИДА НИМА ГАП?

Муҳокама ана шу масалага бағишланди

ОҲАНГАРОН районидаги 45 мактабнинг 13313 ўқувчисига 9 ошхона, 10 дан ортиқ буфет-ошхона ва 26 буфет хизмат қилмоқда. Айни пайтда бу умумий овқатланиш муассасаларида район мактабларидаги 304 нафар олти ёшли кичкинтойлар, 147 та куни узайтирилган группаларнинг тарбияланувчилари ҳам иссиқ овқат билан таъминланаяпти. Райондаги Г. В. Кравченко, В. Ефимова, А. Давронов, А. Рисбоев директорлик қилаётган 1-, 10-, 12-, 35-мактабларнинг буфет ва ошхоналарида ўқувчиларга хизмат кўрсатиш яхши йўлга қўйилган. 12-ўрта мактабдаги ўқувчилар ошхонасида мактабнинг ёрдамчи хўжалиги ҳисобидан ҳар куни бепул сут берилади. Қ. Мирзаев директорлик қилаётган 14-ўрта мактабнинг ошхонаси учун эса мактаб ёрдамчи хўжалиги вақти-вақти билан гўшт етказиб бермоқда. Бу сингари ибратли ишларни Серго номли совхоздаги 27-, «Ангрен» совхозидаги 19-мактабларда ҳам кўриш мумкин.

Бироқ райондаги ҳамма мактабларнинг ошхона ва буфетларидаги аҳволни ҳам яхши деб бўлмайди. Ворошилов номли совхоз территориясидаги 38-, 26-, Собир Раҳимов номли совхоздаги 32-, 31-мактаблар ошхона ва буфетларининг ишлари ўқувчиларни ғоятда ранжитмоқда. «Октябрь» совхозидаги савдо шаҳобчасининг бошлиғи Л. М. Ивановaнинг айби билан совхоз территориясидаги 22-, 21-, 23-, 37- ва 16-мактабларнинг буфет ва ошхоналарига аксари ҳолларда гўшт, тухум, гоҳо сабзавот маҳсулотлари ўз вақтида етказиб берилмайди. Бундай аҳвол «Олмалиқ», Куйбишев номли ва Будённий номли совхозлар мактабларидаги ошхона ва буфетларда ҳам содир бўлаётир. Шунинг учун ҳам район мактабларидаги ошхона ва буфетларнинг иши Оҳангарон район агросаноат бирлашмаси ва район халқ маорифи бўлимининг қўшма кенгашида муҳокама қилинди.

Кенгашда сўзга чиққан «Октябрь» савдо шохобчаси бошлиғи Л. Иванова йўл қўйилган нуқсонларни бартараф этиш чоралари ҳақида гапириш ўрнига ўз айбини мактабларнинг директорлари зиммасига юклашга уринди. Шу ўринда шахсан Л. Ивановaнинг айби билан совхоздаги баъзи мактабларда ҳали ҳам буфетлар ташкил этилмаганини эслатиб ўтиш ўринлидир.

Будённий номли совхоз территориясида атиги иккита мактаб бор. Аммо совхознинг маданий ва маиший ишлар бўйича директор ўринбосари Н. Қамбаров мактабларда камдан-кам бўлади. Хўжалик территориясидаги 5-мактаб буфетининг аҳволи ҳаддан ташқари ёмон. Бу ерда ўқувчилар учун иссиқ овқатлар фақат совхоз умумий овқатланиш бўлимидан гўшт берилгандагина тайёрланади.

РАПО ва РайОНОнинг қўшма кенгаши ишда жиддий нуқсонларга йўл қўйганлиги, мактаблардаги буфет ва ошхоналардаги аҳволни яхшилаш борасида зарур чоралар кўрмаганлиги учун Ворошилов ва Собир Раҳимов номли совхозларнинг маданий ва маиший ишлар бўйича директор ўринбосарлари У. Тоижонов ва Нурматовларга қаттиқ ҳайфсан эълон қилди, мактабларнинг ошхона ва буфетларида зарур тартиб ўрнатмаганлиги, санитария қоидаларининг қўпол равишда бузилишига йўл қўйганлиги учун 32-мактаб директори А. Мамаразоқов, 5-мактаб директори Т. Бойматов, 18-мактаб директори А. Қобуловлар қаттиқ огоҳлантирилди.

Кенгаш райондаги барча хўжаликларнинг директорларига мактаблардаги ошхона ва буфетларни белгиланган ассортиментдаги озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш масаласини доимий эътиборда тутишни топширди.

М. ҚАЮМОВ,
РАПО инспектори.

АҚШ. Барча ёшдаги америкаликлар иштирок этаётган тинчлик маршида ерда барча ядро қуролларини йўқ қилиб ташлаш шиори остида ўтмоқда. Суратда: тинчлик марши қатнашчилари Вашингтон томон боришмоқда.

И. Макурин фотоси.
ТАСС.

МАДАНИЯТ ХАБАРЛАРИ

«ЁШЛИК» МУШОИРАСИ

Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзининг Ҳамид Олимжон номидаги Адабиётчилар уйида «Ёшлик» журнали муаллифлари билан учрашув бўлиб ўтди. Унда журналнинг бош редактори Омон Матжон, редактор ўринбосари М. Мансуров, адабий танқид ва санъат бўлимининг мудири Н. Отахонов ўртоқлар журналда босилаётган адабий-бадиий ва публицистик руҳдаги материалларнинг ғоявий-бадиий савиясини ошириш, журналга янги авторларни жалб қилиш, ёш ижодкорлар билан ишлашни янада яхшилаш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳақида сўзлаб бердилар.

Ўз навбатида «Ёшлик»нинг муаллифлари ва ўқувчилари журналнинг ижодий коллективига долзарб масалалар юзасидан ўз фикр ва мулоҳазаларини билдиришди. Сўнгра ёш шоирлар иштирокида мушоира ўтказилди. Тўпланганлар О. Икромов, М. Эрдонова, М. Имомов, Д. Шамсиев, Б. Ғойиб, А. Қутбиддинов, Ж. Сирожиддин, А. Худойбердиев, А. Хўжамов, С. Вафо сингари умидли қаламкашларнинг турли мавзулардаги шеърларини мароқ билан тингладилар.

Р. ҒАНИЕВ.

ШОИРЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Китобсеварлар жамиятининг Бўка районы ташкилоти меҳнаткашлар орасида мавжуд нашрлар ва янги китобларни пропаганда қилиш билан биргаликда кўпгина қизиқарли учрашувлар ўтказиб турибди. Яқинда мазкур ташкилот ташаббуси билан бу ерда «Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг Бўка филиали ҳамда район пахта тозалаш заводи ишчи-хизматчилари республикамизнинг бир группа ёзувчилари билан учрашдилар.

Учрашувда Зоҳиджон Обидов, Султон Қўқонбеков, Нилуфар, Фарида Усмонова, Владимир Стриньковский ва Ямин Қурбонлар қатнашдилар. Улар йиғилганларга ўз ижодларидан намуналар ўқиб беришди ҳамда шеърият мухлисларининг кўплаб саволларига жавоб қайтаришди.

А. УБАЙДУЛЛАЕВ.

УСТОЗГА БАҒИШЛАНГАН РАПСОДИЯ

Атоқли музикашунос, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби А. И. Петросянц серқуёш республикамизда яшаб, миллий музика маданиятимизни ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшди. Ўзбек халқ чолғу асбоблари оркестрининг ташкил топиши ҳам унинг номи билан боғлиқдир. Эндиликда бу ижодий коллектив ўз концерт номерлари билан мамлакатимизда кенг танилган.

Композитор Тўлқин Қурбонов устоз санъаткор хотирасига бағишлаб «Рапсодия» асарини ёзган эди. Миллий музика оҳангларига бой бўлган бу ижод намунаси яқинда Т. Жалилов номли Ўзбекистон ССР Давлат халқ чолғу асбоблари оркестри концерт программасидан ўрин олди.

ҲАЁТ ҲАҚИҚАТИ — УНИНГ ШИОРИ

РАССОМ САЪДУЛЛА АБДУЛЛАЕВ УСТАХОНАСИДА

ОСТРОВСКИЙ номли Тошкент театр ва рассомчилик санъати институтининг бадиий графика факультетидаги ўқув залларидан бири. Аудиториядаги оғир сукунатда қоғоз узра ҳаракат қилаётган қаламларнинг шитирлаши яққол эшитилиб турибди. Қотмадан келган, ўрта бўйли киши мольбертлар оралаб ўтаркан баъзилари олдида бироз туриб қолади, баъзиларига бир назар ташлаб, икки-уч оғиз гап қотади ва бошқаси томон юради. Бу одам — мазкур институтнинг катта ўқитувчиси Саъдулла Абдуллаев. У студентлар билан навбатдаги машғулотни ўтказмоқда.

... П. Беньков номли Тошкент рассомлик билим юртини 1966 йилда битирган, кейинчалик И. Е. Репин номли Ленинград рассомлик санъати институтидаги таниқли рассом, профессор А. И. Сегаль устахонасида театр декорациялари класси бўйича таҳсил кўрган С. Абдуллаевни баъзан ҳазиллашиб «ўйинчи тренер» деб ҳам аташади. Зеро у студентларга дарс бериш билан кифояланиб қолмай, рангтасвир жанрида самарали ижод ҳам қилади. Унинг полотнолари, серқуёш, сахий ўлкамизнинг ранг-баранг бўёқларини ажиб бир тарзда ўзига сингдирган. Ижодидаги тасвирлар мутаносиблиги-ю ранглар жилоси, образли фикрлашдаги поэтик руҳ, композиция ва колоритнинг нафис уйғунлашуви туфайли санъаткор республикамизнинг етакчи рассомлари сафидан ўрин олди.

С. Абдуллаев асарларида хотин-қизлар образи алоҳида ўрин эгаллайди. Унинг картиналаридаги ёш аёл образи поэтик жўшқин тарзда, кўтаринки бўёқларда тасвирланади. Мана шу илҳомбахш боғланиш асосида маънавий ва пластик гўзаллик негизлари ётади.

Санъаткорлар ҳақида ҳикоялар

— Ўз қаҳрамонларим — шаҳар ва қишлоқ хотин-қизларининг ҳар бир хатти-ҳаракатларини диққат билан кузатаман, — дейди рассом. — Улардаги ҳамма нарса — қадам олишларидаги равонлик, мулоқотдаги уятчанлик, меҳнатсеварлик менга ёқади. Энг яхши асарларим айнан мана шу ҳамюрт аёлларнинг сиймолари билан боғлиқлигидан хурсандман. «Ёш оналар Анҳор бўйидаги хиёбонда», «Она, келин, сингил», «Муаллима», «Концерт олдидан» каби республикамизнинг шонли қизлари образларини ўзида умумлаштирган асарларим шулар жумласидандир.

Рассомнинг «Шоиралар» полотносида ҳам умумлашган аёллар образини кўрамиз. Картина жўшқин лирик бўёқларда тасвирланган бўлиб, юксак маънавийлик билан йўғрилган ва ҳиссий таъсирнинг улкан бир кучини ўзида мужассамлай олган.

Кейинги йилларда С. Абдуллаев замонавий ҳаётнинг ўзи учун янги бир соҳасини кашф этди. Бу — Тошкент ва тошкентликлар, табиат ва пойтахт меҳнаткашлари мавзуси эди. Рассом ким ҳақда ва нима ҳақда ҳикоя қилишидан қатъий назар, у доимо ҳаётнинг айрим лавҳаларида ўз ифодасини топган назм ва нафосатни илғаб олишга интилади. Мана шундай интилиш натижаларидан бири «Тошкент кинофестивали» картинаси тинчликни, ҳаёт қувончини, инсоний бахт туйғуларини тараннум этади. Унда республикамиз пойтахти баҳорнинг беғубор тонг маҳали Халқаро кинофорум қатнашчилари ва меҳмонларини шодон қарши олаётган бир пайтда акс эттирилган.

Абдуллаевнинг барча жанрли картиналарида пейзаж доимий компонент сифатида гавдаланади. Ижодкор пейзаж орқали маълум фаслга хос белгиларни ажиб бир маҳорат билан тасвирлаб бера олади. Унга киритилган қудратли техника, осмонўпар бинолар ҳаётда қандай бўлса картиналарда ҳам шундай эркин ва табиий кўринади. «Ёш архитекторлар», «Фаввора ёнида» каби асарлар бунинг яққол далилидир.

Санъаткор айниқса кенг ва сершовқин кўчалар ҳамда сон-саноқсиз қурилишлардан иборат Тошкент пейзажларини маҳорат билан чизади. Унинг бу асарлари қалб меҳри билан суғорилган.

С. Абдуллаевнинг ҳаётдан мамнунлик ҳисси жўш уриб турган, инсон образини ардоқловчи кўплаб полотнолари санъатдан ҳақиқат, чуқур мушоҳадалар ва юксак ҳислар изловчи юксак дидли томошабинлар қалбида ҳамиша ўчмас из қолдиради.

Т. ОДИЛБЕКОВ.

Суратда: ёш рассом Саъдулла Абдуллаев ўз ижодхонасида.

Автор фотоси.

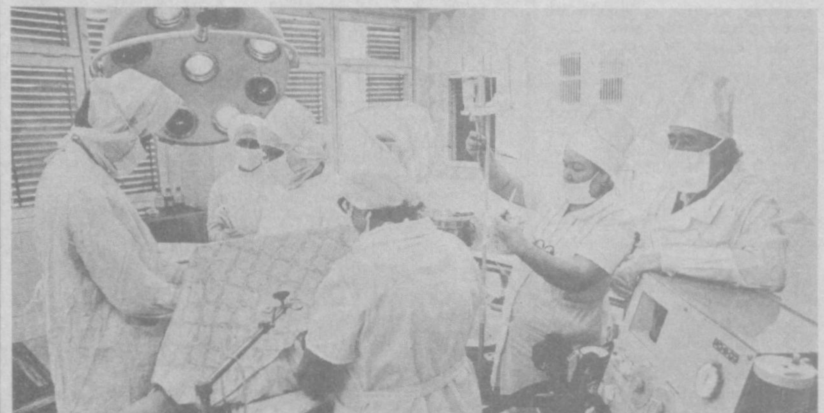

● Пойтахтимизнинг йирик саноат районларидан бири — Сергелида янги туғруқхона фойдаланишга топширилди. У мамлакатимизда ва чет элларда ишлаб чиқарилган энг замонавий медицина асбоб-ускуналари билан жиҳозланди. Суратларда: (юқорида) Калинин районидаги Оржоникидзе номли колхознинг бригадири А. Худралиев ва унинг турмуш ўртоғи Майрам мана шу ерда дунёга келган қизалоқларига Шаҳноза деб исм қўйишди; туғруқхонанинг операция хонасида.

А. Кошкин фотолари. (ЎзТАГ).

ДИПЛОМ СПЕКТАКЛИ

Республика «Ёш гвардия» театрида ёш ижодкорлар билан ишлаш борасида дастлабки тажриба орттирилди. Ёшларнинг бу санъат даргоҳи саҳнасида диплом спектакллари қўйила бошлаганлиги қувончли ҳолдир.

Театр репертуаридан яқинда ўрин олган «Томоша» асари томошабинларга манзур бўлди. Уни Яман Араб республикасидан келиб, Тошкент Давлат театр ва рассомлик санъати институтида таҳсил кўрган ёш режиссёр Мушраке Али Сайф диплом иши сифатида саҳналаштирди. Суриялик драматург Саъдулла Ванноснинг шу номдаги пьесаси бўйича тайёрланган мазкур спектакль ўзига хос режиссураси билан ажралиб туради. Бунда театр режиссёрларидан Б. Йўлдошев ва Н. Абдураҳмоновларнинг ёрдамлари катта бўлди.

С. ОДИЛОВА.

БИЛДИРИШ

«Тошкент ҳақиқати» редакцияси ҳузуридаги жамоатчи Совет навбатдаги қабулни эртага — 3 декабрь куни соат 17.00 дан бошлаб ўтказади. Бу сафар қабулни Тошкент шаҳар прокурорининг ёрдамчиси Нурмат Турсунматов бошқаради.

Шикоят, ариза ва илтимосномалари бўлган ўртоқлар ана шу қабулхонага келишлари ва ўзларини қизиқтирган масалалар юзасидан мурожаат қилишлари мумкин. Келишга имкон тополмаган кишиларга редакция жамоатчи Совет қабулхонаси хат орқали ҳам жавоб беради.

Жамоатчи Совет қабулхонаси Ленинград кўчаси, 32-уй, 7-қават, 742-хонага жойлашган. Телефонлар: 33-40-48; 32-53-54.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖАМОАТЧИ СОВЕТ ҚАБУЛХОНАСИ.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

МАРИНАНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

Тошкентдаги авиасозлар маданият ва техника саройида бадиий гимнастика бўйича Ўзбекистон кубоги ҳамда республика чемпионати мусобақалари ниҳоясига етди. Унда Бухоро, Зарафшон, Навоий, Наманган, Фарғона, Учқудуқ, Тошкент, Чирчиқ шаҳарларининг 50 дан зиёд гимнастикачи қизлари иштирок этишди.

Тошкентлик армиячи, халқаро классдаги спорт мастери Марина Николаева мусобақаларда муваффақиятли иштирок этиб, соврин соҳиби бўлди. У айрим машқларни бажаришда ҳам юқори натижаларга эришди. Арғамчи, тўп, лента ва таёқча билан машқ бажаришда Марина биринчи ўринни эгаллаб, Ўзбекистон мутлоқ чемпиони унвонига сазовор бўлди.

УЧ ЎЙИНДА УЧ ҒАЛАБА

Навоийда биринчи лига командалари ўртасида баскетбол бўйича СССР чемпионатининг навбатдаги тур ўйинлари ўтказилди. Тошкентдаги республика олий спорт маҳорати мактаби командаси уч ўйин ўтказди. Тошкентликлар Фрунзенинг «Динамо» командасини 87:81 ҳисобида, Ворошиловграднинг «Спартак» командасини 73:59 ҳамда Николаев кемасозлик институти студентлар командасини 94:90 ҳисобида мағлубиятга учратиб, кучли саккизликда ўрнашиб туришибди.

СОБИР РАҲИМОВ ХОТИРА СОВРИНИ УЧУН

Тошкентдаги «Меҳнат резервлари» спорт комплексида биринчи ўзбек генерали Собир Раҳимов хотира совриния учун классик кураш бўйича ўн иккинчи Бутуниттифоқ турнири ўтказилди. 130 килограмм вазнгача бўлган полвонлар баҳсида тошкентлик динамочи Евгений Куксенко муваффақиятли иштирок этиб, шохсупанинг юқори поғонасига кўтарилди. 68 килограммгача бўлган полвонлар беллашувида тошкентлик Олег Шайхуддинов иккинчи ўринни эгаллади. Пойтахтимизнинг яна бир вакили Бахтиёр Жўраев 52 килограммгача бўлган вазнлилар ўртасида учинчи ўринни қўлга киритди.

ЮКСАК ПАРВОЗ

Волгограддаги спорт саройида 1971—1974 йилларда туғилган қизлар ўртасида нафис гимнастика бўйича СССР биринчилиги мусобақалари бўлиб ўтди. Унда ҳамюртимиз, тошкентлик Елена Холодова яхши иштирок этиб, кўп курашда ғалаба қозонди. У 104,6 очко жамғариб, мамлакат биринчилиги ғолиби деб топилди.

[«Тошкент ҳақиқати»нинг навбатдаги сони 4 декабрда чиқади].

Редактор Н. НАСИМОВ.

Сўраган эдингиз

РЕВМАТОИДЛИ АРТРИТ

Ҳурматли редакция!

Мен 24 ёшдаман. Бўғинларим шишиб, қизаради. Оёғим тез-тез оғриб, юришим қийинлашадиган бўлиб қолди. Касалим айниқса кузда зўраяди. Бу қандай дард, унинг давоси борми, тузаладими?

Шу ҳақда маълумот берсангиз.

М. АБДУРАҲМОНОВА, Тошкент районы.

Ёзганингизга қараганда касалингиз ревматоидли артритга ўхшайди. У бириктирувчи тўқиманинг доимий равишда яллиғланиши оқибатидир. Бу касалликка чалинганларда асосан бўғинлар шикастланади. Баъзида эса у ички органларга ҳам таъсир этади.

Ревматоидли артрит бўғинларнинг сурункали яллиғланиши касалликлари орасида анча кенг тарқалгани ҳисобланади. У турли мамлакатларда бир хил миқдорда (0,5—1 процент) учрайди. Эркаклардан кўра аёллар бу касалликка кўпроқ чалинишади. Одамлар бу касаллик билан асосан меҳнатга қобилиятли даврларида оғрийдилар. Дарднинг авж олишида сурункали инфекция ўчоқлари (сурункали тонзилит, сурункали гайморит, отит, тиш кариеси ва бошқалар) сабаб бўлиши мумкин.

Кейинги йилларда касалликнинг генетик сабабларига катта аҳамият берилмоқда.

Бу дард нисбатан суст ривожланади. Оғриқ аста-секин пайдо бўлади. Бемор танг аҳволда қолади. Бунда бўғинлар шишиши кузатилади. Бир қатор ҳолларда бундай ҳолат турли, кўпинча ўткир респиратор инфекциялар, жароҳатлар, асабий зўриқишлар билан боғлиқлигини беморларнинг ўзлари ҳам таъкидлашади.

Аввалига касаллик бўғимларни камроқ жароҳатлайди. Кўпинча беморлардаги, кафт ва тиззадаги бўғинлар шикастланади. Оғриқ одатда бир меъёрда, ҳаракат қилиш пайтида пайдо бўлади, кейинчалик эса зўрайиши мумкин. Бўғинлардаги увишиш унинг учун характерли хусусиятдир. Айниқса бу ҳолларни бемор эрталаб уйқудан уйғонганда ҳис қилади. Ревматоидли артрит билан барча бўғинлар, жумладан, чаккажағ умуртқалараро ва бошқа бўғинлар ҳам шикастланиши мумкин. Жуда камдан-кам ҳолларда касаллик бир ёки икки бўғин жароҳатланиши билан кечади. Бармоқлардаги масса, суяклараро мускулларнинг кичрайиши касалликнинг дастлабки белгисидир.

Тана ҳароратининг кўпинча кечаси унча юқори бўлмаган 37,1—37,3 даражада кўтарилиши касаллик учун характерли белгилардан биридир.

Ревматоидли артрит бўғинларни шикастлаши билан бирга кўзга ва ички органларга ҳам таъсир этиши мумкин: юрак, ўпка, буйрак, томирлар шикастланиши кузатилади. Касаллик клиник текширилганда ана шундай хулосага келинди.

Касаллик ички органларнинг янги-янги бўғинларини секин-аста жароҳатлаб боради. Шунинг учун диагнозни ўз вақтида аниқ қўйиш ва тезлик билан даволанишни дарҳол бошлаш зарур. Лаборатория кузатишлари, бўғинларни рентген орқали текшириш ревматоидли артритга хос ўзгаришлар борлигини яққол кўрсатиши мумкин.

Ўтказилган тадқиқотлар натижасида ҳозирги кунда ревматоидли артрит билан оғриган беморларни даволаш борасида маълум муваффақиятлар қўлга киритилган. Бунинг учун касалликка тўғри диагноз қўйиш ва даволаш муҳим. Бу бўғинлар функцияси ва беморлар меҳнат қобилияти маромини сақлаб туриш имконини беради.

Даволаниш якка тартибда, касаллик жараёни активлигининг даражасига қараб, бўғинлар функционал ҳолатининг қай босқичдалиги ва ички органлар қай даражада шикастланганлиги ҳисобга олинган ҳолда олиб борилади. Даволанишнинг самарали бўлиши учун уни босқичма-босқичлигига эътибор бериш керак. Бунда стационар-поликлиника-курорт босқичи яхши самара беради.

Ревматоидли артрит билан оғриган беморлар участка врачи, терапевт, ревматологнинг доимий кузатувида бўлади. Бемор устидан диспансер назорати ўрнатиш жуда зарур. Агар беморга касалхонада касаллик жараёни активлигини сусайтиришга, даволаш негизини яратишга қаратилган муолажалар олиб борилган бўлса, амбулатория босқичида дори-дармонлар билан бепул даволаш давом эттирилади, ишга жойлаштириш, шунингдек, санатория-курортга йўлланма бериш масалалари ҳам ҳал қилинади. Соғломлаштирувчи жисмоний тарбия машқлари билан мунтазам шуғулланиш ревматоидли артрит билан оғриган беморларнинг меҳнат қобилиятини сақлашнинг энг асосий воситаларидан биридир. Беморларни даволашда, шунингдек физиотерапия ва курортларда қўлланиладиган табиий омиллар (родон, сероводород, балчиқ билан даволаш кабилар) етакчи ўринни эгаллайди.

Врач билан беморнинг мустаҳкам алоқаси ревматоидли артритни муваффақиятли даволашнинг бош омилидир. Бунда врачдан ҳам, бемордан ҳам сабр-тоқат талаб қилади. Чунки ойлаб ва йиллаб даво чоралари кўришга, қўллашга тўғри келади. Ана шундай даво чораларидан кейингина беморнинг ҳолати сезиларли даражада яхшиланиши мумкин. Ревматоидли артритга қарши қўлланилган кўплаб дорилар бирданига таъсир этмайди. Улар икки-олти ойдан кейингина самара бериши мумкин.

Профилактика тадбирлари олиб борилганда ана шу касаллик билан оғриши мумкин бўлган одамларга айниқса катта аҳамият бериш зарур. Шунингдек, оилаларни диспансер кўригидан ўтказишда ревматоидли артрит билан беморлар ва бошқа ревматизм касалликларига чалинган, сурункали инфекция касалликлари (тонзилит, гайморит, синусит ва бошқалар) билан тез-тез оғриб турадиган шахслар алоҳида назоратдан ўтказилиши зарур.

Т. СОЛИЕВ, Тошкент Давлат медицина институти ички касалликлар кафедраси доценти.

П. БУРҲОНОВА, шу кафедра ассистенти, медицина фанлари кандидати.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ МЕҲНАТ БЎЛИМИ

қурилиш ихтисосига эга бўлган ёлғиз эркак ва аёлларни ҳамда бошқа касб кишиларини РСФСРда жойлашган корхона ва қурилишларга

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

«Камгэсэнергострой» ишлаб чиқариш бирлашмасига — Брежнев шаҳри.

«Дальметаллургстрой» трестига — Приморье ўлкаси, Дальнегорск посёлкаси.

8-қурилиш трестига — Владивосток шаҳри.

«Тюменьэнергострой» трестига — Тюмень шаҳри.

Бурейск ГЭСи қурилиш бошқармасига — Бурея шаҳри.

«Хакаслес» ишлаб чиқариш бирлашмасига — Усть-Абакан посёлкаси.

Красноярск ёғоч оқизиш комбинатига — Красноярск шаҳри.

«Томлеспром» ишлаб чиқариш бирлашмасига — Томск шаҳри.

«Ургалбамтрансстрой» трестига — Ургал шаҳри.

«Главсочиспецстрой»нинг 2-трестига — Туапсе шаҳри

«Черкасспромстрой» комбинатига — Черкасси шаҳри.

«Донецктяжстрой» комбинатига — Донецк шаҳри.

«Житомирпромстрой»га — Житомир шаҳри.

«Сумпромстрой» қурилиш-монтаж бошқармасига — Суми шаҳри.

«Днепрометаллургстрой» комбинатига — Днепропетровск шаҳри.

Шартнома муддати — 2 йил, мавсумий ишлар муддати эса — 6 ой.

Ташкилий равишда ишга жўнаб кетаётганларга суткалик ҳақ, иш жойига етиб бориш ва қайтиш йўл харажатлари тўланади, қайтиб олмаслик шарти билан пул ёрдами кўрсатилади.

Ташкилий равишда иш жойига етиб келганлар шинам ва қулай ётоқхоналар билан таъминланадилар.

Справкалар учун қуйидаги адресларга мурожаат қилинсин: Ангрен, Олмалиқ, Чирчиқ, Бекобод, Янгийўл шаҳарларида — ишга жойлаштириш бюроларига, район марказларида эса — меҳнат бўйича шаҳар ва район вакилларига, Тошкент шаҳрида — Привокзальний кўчаси, 30-уй. (1,2,5,8,9,10,24,26-трамвайларнинг «Будённий кўчаси» 2,3,16,22,60,80-автобусларнинг «Вокзал» бекатлари). Телефон 55-74-76.

«НОКТЮРН» — МУАТТАР АТИР

«НОКТЮРН» АТИРИ ҲИДИ УЗОҚ, МАЙИН АНҚИБ ТУРАДИ. ПАРФЮМЕРИЯ БИЛИМДОНЛАРИ АТИР ҲИДИНИНГ ТАРАЛИШИНИ МУЗИКАНИНГ НАФИС ОҲАНГЛАРИГА ҚИЁС ҚИЛИШАДИ.

«НОКТЮРН» БУГУНГИ КУНДА ТЕЗ ОММАЛАШИБ БОРМОҚДА. У ХУШБЎЙ ҲИДЛАРНИ ЁҚТИРАДИГАН АЁЛЛАРГА АТАЛГАН.

БАҲОСИ — 15 СЎМ.

«СОЮЗПАРФЮМЕРПРОМ» БУТУНИТТИФОҚ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ (телефон 45-37-27).

ТОВАРЛАР — ХАЛҚҚА!

«КВАРЦ» 1х8 С-2 8х1 КИНОКАМЕРАЛАРИ

Дастлабки «КВАРЦ» кинокамераларини эслай оласизми?

Унинг ёрдамида фақат оддий, давомий фильмларнигина суратга олиш мумкин эди.

Орадан кўп ҳам вақт ўтгани йўқ — мана эндиликда турли кино сюжетларини, ҳаттоки мураккаб кино сюжетларни ҳам суратга олиш учун кенг имкониятлар яратувчи-камераси 8 миллиметрли кинокамераларнинг янги авлоди — «Кварц 8х1» ва «Кварц 1х8 с-2»лар дунёга келди.

«Кварц 8х1» кинокамераси алоҳида ўта нур сезувчан панкратик объектив, экспозицияни автоматик тарзда ва қўлда ўрнатиш қурилмасига эга.

«КВАРЦ 1х8 с-2» кинокамераси нур сезувчан суратга олинаётган объектив масштабини тўрт карра ўзгартиришга имкон берувчи фокуси масофасига кўра ўзгарувчан «Метеор-8 М-1» объективига эга. Иккала кинокамера ёрдамида юксак малакали ҳаваскорлик кинофильмларини суратга олиш мумкин. Яъни у студияда суратга олиш техникасининг барча имкониятларига эга.

Бу кинокамераларни давлат савдоси ва матлубот кооперацияси магазинлари ва уларнинг ихтисослашган бўлимларидан харид қилиш мумкин.

ЦРКО «РАССВЕТ». «ГЛАВКООПИНФОРМРЕКЛАМА».

СССР Минмедбиопромнинг Бутуниттифоқ медицина ва микробиология саноати химия-технология илмий-тадқиқот институти коллективи химия фанлари кандидати, катта илмий ходим А. Т. Мусабековга онаси

Тўхтахон ҲАМДАМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Узглавстройдревпром» бош бошқармаси коллективи транспорт бўлимининг катта инженери А. Ю. Очиловга онаси

Хосият МИРЗААҲМЕДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Р. — 09153. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64684. Б. 1769. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12